

GOBIERNO DEL
ESTADO DE MÉXICO

Periódico Oficial

Gaceta del Gobierno

Gobierno del Estado Libre y Soberano de México

REGISTRO DGC NÚM. 001 1021 CARACTERÍSTICAS 113282801

Director: Lic. Aarón Navas Alvarez
legislacion.edomex.gob.mx

Mariano Matamoros Sur núm. 308 C.P. 50130

A: 202/3/001/02

Fecha: Toluca de Lerdo, Méx., viernes 28 de julio de 2017

“2017. Año del Centenario de las Constituciones Mexicana y Mexiquense de 1917.”

Sumario

SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA MAZAHUA DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL SEGURIDAD ALIMENTARIA DEL ESTADO DE MÉXICO.

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA MAZAHUA DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL POR UNA INFANCIA EN GRANDE.

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA OTOMÍ DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL SEGURIDAD ALIMENTARIA DEL ESTADO DE MÉXICO.

TRADUCCIÓN A LENGUA INDÍGENA OTOMÍ DE LAS REGLAS DE OPERACIÓN DEL PROGRAMA DE DESARROLLO SOCIAL POR UNA INFANCIA EN GRANDE.

PODER EJECUTIVO DEL ESTADO**SECRETARÍA DE DESARROLLO SOCIAL**

ARTURO OSORNIO SANCHEZ, K'Ū NGEJE MBEPJI KJA NE TS'IBONDO K'O MAMA NE 3 TS'IBEPJI XI, 5, 6, 10, 11 ÑE 17 TS'IBEPJI IV ÑE 18 NE JANGO GA PEPJITJO NA ZEZHİ KJA NE TS'IBONDO, 6 TS'IBEPJI XI, 8 TS'IBEPJI III, 19, 20, Y 26 K'O NA ŪD'A NE TJURŪ JANGO GA PEPJİ KJA NE TS'IBONDO ÑE 6 TS'IBEPJI VII A MBO'O NE NGUMŪBERJI, ÑE

K'O MAMA

K'o b'epji ne jmu'u Ts'ibondo mama ngwa ra mbos'ŭ textjo k'o karā kja ne mebondo, kja ne b'epji jango pjoختهji ngekua ra mimiji na jo'o ndeze, o tsjaji d'a bepji ngekua ra mimiji najo'o textjo k'o karā añeba kja ne meb'ondo, ra unŭji jñonŭ, ngekua ra mimi axese xoñijomŭ kja ne Ts'ibondo, ra t'unŭ d'a b'ŭs'i jñon'ŭ, ngekua textjo ye te'e k'o karā kja ne meb'ondo ra mimiji na jo'o.

Nu consejo a B'ondo k'ŭ mama ja ba tsjaji ñe ja ba pjos'ŭ yo te'e kja yo jñiñi (CONEVAL), nu kje'e 2014 kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo kja'a 3.9 miyone ko mbe 3.5 dya jŭ'ŭ pje ra ñonŭ, ga kjanu so'o o pezheji k'e kja'a 3.3 miyone ko te'e ko dya dyenje pje ra si'i ñe dya tonjo na jo'o ka nu o b'epji.

Nu ko b'edyi ko dya jŭ'ŭ pjera siji ra soo ra ngeje ra kja'a ko nesta ra tsja'a ñe ra soo ra mimi na joo nu ko ra unŭji k'o ri pepji kja jñonŭ a nu te'e k'a nunu kja juejme ñe nudya b'ezhi kja jñonŭ, nunu nu pepji.

Nza kja pepjiji nza kja mama nu ko "pro-persona", nza kja mama nu tjurŭ naja nu Taxiskuama a B'ondo, a kjanu ra tsjaji nza kja mama nu tjurŭjnu a kjanu ra pjons'ŭji yo te'e xo a kjanu so'o ra ngezjojme nzi na texeji, dyanda ra orŭji jeb'i mba ra kich'iji a nu b'epjijnu.

Ma ra pepji yo b'epji ko kjaji kja ngumŭ k'ŭ pjos'ŭ yo te'e ra dyenje jñonŭ pje ra ñonŭ kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, nu pa'a jñite 30 nu zana naja nu dyote dyech'a yeje tsje'e 2012, ko o jñuns'ŭji kja ne Ta'xiskuama k'ŭ chju'u "Gaseta yo jmu'u" yo tjurŭ ko mama a kjanu, ko mama pje ma pjos'ŭ ra kja'a pa yo te'e, xo mama yo pjenda nesta mba ra pjons'ŭji yo te'e, pa'a 29 naja zana nu kje'e 2016, nu ko o chanba, ka ko o nuji ko ra unŭ, ñe nza kja mama yo te'e k ora pjons'ŭji.

K'a ro mamaji kja numeral 8.4.2 nu jñ'a'a c), kja yo tjurŭ, yo te'e ko pjons'ŭ yo mejñiñi ñe ko pjonŭ ja ba tsjaji, ra pjos'ŭ ko nu CAyS/PSAEM/SE-01/2017-01 ko o mama nu ot'ŭ b'epji ko o kjaji nu pa'a dyech'a yeje 12 nu zana naja, nu dyote dyech'a jñinchjo tsje'e 2017, o mama ke ra tsjaji nza kja ko ya pojtu ñe o jñuns'ŭ nu jeb'i 21506A000/RO-003/2017, nu pa'a dyech'a jñi'i 13 nu zana naja, nu dyote dyech'a jñinchjo tsje'e 2017, k'o ra mama k'o e tjurŭ 23 jango pepjiji k'o pjoخته kja ne Ts'ibondo, k'o o mamaji ngwa ra tsja'a nu mama ne xiskuama yo arkate.

Nza kja mama nu jeb'i 208F1A000/RESOL-003/2017, nu pa'a dyech'a jñinchjo 18 nu zana naja nu kje'e 2017, nu komisio kja ne Ts'ib'ondo, nza kja mama ne tjurŭ mba ra kjaji na jo'o yo jñiñi a Ts'ib'ondo, ngeje o pjongŭ na jeb'i ko mama ja ba ra tsjaji, a kjanu ra kja'a nu ko mama a xoñi, ro juns'ŭ ko mama a ndŭb'ŭ:

NU K'O O MAMA K'O E NGUBEPJI K'U CHJU'Ū SEKRETARIO DE DESARROYO SOCIAL JANGO PJOختهJI K'O E JÑONŪ KJA NE TS'IB'ONDO A B'ONDO, O NGEJME A KJABA:

K'O MAMA NE B'EPJI DESARROYO SOCIAL JANGO RA PEPJİ RA PJOختهJI E JÑONŪ KJA NE TS'IBONDO

1. Textjo k'o ra tsja'a

1.1. Nu b'epji

Ne b'epji nu desarroyo sosial k'o ra tsja'a jango ra mbox'ɔji e jñonɔ kja ne Ts'ibondo ngeje k'ɔ dya ra tsja'a tsijmi, ngeje k'ɔ ra mbos'ɔ na b'os'i jñonɔji.

K'ɔ pjozte ra tsja'a jñi'i e ñ'i'i:

- a) Texe yo zana;
- b) Nzi na jñi'i zana; ñe
- c) Ñe jango ga tsja'a:
 - c.1) K'o ra b'os'ɔ;
 - c.2) Otjo pje ra ziji; ñe
 - c.3) K'o b'ɔb'ɔtjo na jo'o.

1.2 K'o in tjurɔ ye te'e ke pepji

Yo jñonɔ ñe ma dya ra zadɔji.

2. K'o mama yo jña'a

Ngekua ra s'øø ra p̄araji yo te'e:

K'o ra mbos'ɔ, ye te'e k'o k̄ar̄a kja ne ts'ib'ondo ñe kja yo jñiñi ra mbos'ɔ e jñonɔ k'o mama un b'epji desarrollo sosial kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo.

B'os'i jñonɔ, textjo k'o e jñonɔ k'o unɔji k'o e te'e k'o k̄ar̄a kja ne Ts'ibondo, jango go mama ne tjurɔ.

Yo ngumɔ kja unɔ yo jñonɔ, kja yo jñiñi k'ɔ ra mama nu Ta'ngumɔ k'o pepji ra mbos'ɔ yo te'e mbara unɔji yo b'os'i jñonɔ.

CIEPS, nu k'o xorɔ ñe ngeje k'o ra janda na jo'o k'o e b'epji yo tjurɔ te'e.

K'o jmurɔ, ngeje k'u ra mama kjo ngeje k'u ra mbos'ɔji, ñe ra p̄jorɔ k'u ra tsjaji na joo mbara mbos'ɔ yo jñonɔ kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo.

Yo komite in jñiñi, yo te'e ko jmurɔ ko ra jyokɔ ra mimi yo te'e na jo'o.

Yo te'e ko pepji ka yo jñiñi, nu ko ngumɔ ko pepji ngek'ua ra p̄jons'ɔ yo arkate a B'ondo nzi na texe yo jñiñi nu Ts'ib'ondo a B'ondo, ñe texe ko jñiñi a Ts'ib'ondo.

K'o jyad'ɔ ne jmu'u, ta'mbepji a zumi, ñe kja ne mebondo ngeje k'o ra janda na jo'o k'ɔ ra tsja'a na jo'o ne bepji kja ne Ts'ibondo, ñe yo d'año Jñiñi a Zumi, ñe kja yo Kordinasio kja ne Sekretaria kja kjaji Pjoxte yo Arkate a Ts'ib'ondo.

K'o ra janda k'ɔ bepji, kja ne ngumɔ k'ɔ bepji ne Sekretaria de Pjoxte ne jmu'u kja ne Ts'ib'ondo, ñe k'o jmute k'o janda k'ɔ bepji k'ɔ pjoxteji e jñonɔ kja ne Ts'ibondo k'o ra tsja'a.

Ne tjurɔ, bepji k'o pjoxteji kja ne Ts'ibondo.

Nu ko nesta ngek'ua ra b'ɔntjo, nu ko mama ngek'ua ra mama jank'ua tonjo yo te'e ñe dyaba tonjo na jo'o mba ra si'i ko nestaji.

K'o jus'ɔ ko teb'e, yo te'e ko ya jyuns'ɔ kja ne mbos'ɔ, ko ra pjos'ɔ nza kja mama kja ne xiskuama ne desarroyo sosial ñe ko pjonɔ yo jñonɔ kja ne ts'ib'ondo a b'ondo.

Ja ra chunɔji, Ngeje nu jeb'i kɔ ra mama kjo ngeje ra so'o ra pjongɔ texe ko unɔ.

K'o jus'ɔ in chju'ɔ, k'o ne'e ra juns' ɔ in chju'ɔ k'o ne'e ra mbos' ɔji k'o bepji k' ɔ chju'ɔ te'e k'o na nojo.

K'o jus'ɔ in chju'ɔ k'o ra mbos'ɔji, textjo k'o kara kja ne Ts'ibondo k'o ne'e e jñonɔ ñe k'o ra jandaji.

K'o dya ju'ɔ jñonɔji, textjo k'o e t'e k'o dya pesi jñnu ñe dya to'o napjunkɔ e chojɔ ngekua ra ndomɔ in jñonɔ.

K'o bepji k'o pjozteji, jñonɔ kja ne ts'ibondo a B'ondo ñe ko unɔ pjenda nesta mbar a ñonɔji.

K'o bepji k'o pjozte, texe yo bepji k'o kja ne jmuu ri ngeje k'o ra mbos'ɔ mbadya xi ra mimi te'e ko dya dyenje pje ra ñonɔ a kjanu ra unɔji merio, ngeje ko ra mama ja ba ra kja.

K'ɔ tjurɔ, kja ne bepji ne pjozte k'u b'ɔb'ɔ kja ne ts'ibondo.

SEDESEM, ne jmungumɔ bepji kja ne Ts'ibondo.

Textjo k'o tsja'a, k'o ra mbos'ɔ ne bepji ñe k'o pjozteji ku so'o ra pjos'ɔ ra pjonɔ ko ra unɔji merio.

K'o orɔ, textjo ye te'e k'o mama jango in menzumɔ kja ne Ts'ibondo k'o o juns'ɔ in chju'ɔ k'o ra mbos' ɔji ne bepji.

Ma ra nguarɔji, k'u meplastiko ngeku ra mbosu ra unuji ne jñonu ñe ra mbara k'o epsi in zakju.

Jango Pjozte Te'e, Kja ne Diresio kja pjozte te'e.

Mu na kjuana dya mimi na jo'o, Nu ko te'e a jñiñi ko dya mimi na jo'o ñe jentjo zad'ɔji ñe dya so'o ra b'ɔb'ɔ na jo'o ñe a kjanu nestaji ke yo arkate ra tsjaji nguenda nza kja mama yo tjurɔjnu.

3. K'o ra tsja'a

3.1 Textjoji

Ra jogɔ k'o e jñonɔ k'o si'i k'o e te'e k'o dya pes'i pje ra zi'i xo ko dya mimi na jo'o kja ne Ts'ibondo, ra unɔji ne b'usi k'o e jñonɔ, nuk'o ra tsjaji bepji, ra ñonuji na jo'o ñe ra tsjaji pjozteji k'o in dyiji kja in jñiñi; o mamaji nu kje'e dyote dyech'a mba yo jñiñi a B'ondo, ñe mba ra so'o ra tomɔji ko si'i textjo yo zana ñe mba ra nguarɔ un kje'e, mbe nesta ra jandaji janzi chjonɔ dyenje yo pjozte.

3.2 K'o mama

3.2.1 Ne texe yo zana

- Ra mbos'ɔji k'o b'edyi k'o b'ɔb'ɔ kja ne jñiñi jango ga mama kɔra yo te'e kja n'año jñiñi k'o dya dyenje pje ra zi'i, mbara k'e ra unuji o dotación texe yio zana kja na b'os'ɔ jñonɔ.
- Ra xipjiji jango ra ziji in jñonɔ k'o mi na kijimi ñe na jo'o k'o in bedyi; ñe
- Ra pepji mba dya ra mizhi yo jñonɔ ko jyanzɔ ri sijoyme.

3.2.2 Nzi na jñi'i zana

- K'o e b'edyi k'o b'ɔb'ɔ kja ne jñiñi jango tsja'a tijimi ngeje k'o dya ju'ɔ merio ma ra unɔji na b'os'ɔ jñonɔ, texe jñi'i zana, nza kja mama yo arkate; ñe

b) Ra mbos'uji k'o e te'e ra xipjiji jango ra ñon'uji na jo'o.

3.2.3 Ja ba ra pepjiji

3.2.3.1 Mo dya dyenje merio

Ra un'uji na b'os'i jñon'ux yo te'e ke dya mimi na jo'o ngek'ua o dyenje na dyebe, ñe mo o dya mimi na m'já, ñe ra un'uji yo jñon'ux mo kja'a merio maxi dya kja'a.

3.2.3.2. Mo nestaji ra ñon'uji na jñon'ux

Mba ndame ra tsjanji yo jñon'ux yo te'e ko ya nda'a ñe ko s'odye na dorkejeme VIH/SIDA ñe kanser ñe mo dya xi ka'a merio, ra un'uji na b'os'i jñon'ux texe yo zana.

3.2.3.3 Ma pes'iji tjiimi

Ra mbos'uji textjo k'o e te'e d'atjo pa'a ma pes'iji tjiimi d'a b'us'i jñonu, ra mbos'uji textjo k'o e jmute k'o jñux'ux in chju'ux, ximi ra janda k'o e te'e k'o dya jñux'ux e chopju.

4. Jango b'ub'ux k'o ra mbos'uji

4.1 K'o te'e k'o ra mbos'uji

K'o e te'e k'o b'ub'ux kja ne Ts'ibondo a B'ondo ñeje mbara nu b'epjijnu ko pjons'ux ko dya dyenje pje ra siji, ñeje d'año Ts'ib'ondo a B'ondo.

4.2 K'o e te'e k'o na jo'o ra mbos'uji

E te'e k'o dya ju'ux e chopju k'o b'ub'ux kja ne Ts'ibondo k'o pes'i tjiimi.

4.3 K'o e te'e k'o ni pjezhi

K'o e te'e k'o dya ju'ux pje ri ñon'ux k'o b'ub'ux kja en ts'ibondo, ma pes'iji tjiimi ngetjo dya, ra un'uji e jñun'ux nzakja nze'e, ma dya juji mpje ra ñon'uji xo mo dyenje VIH/SIDA xo jñime.

5. Jango ra zata

Ne b'epji s'ø'ø ra zata kja ne 125 jñiñi a Ts'ibondo k'o xi ri mama jango un'ux e chopju. Nuk o mama yo te'e ko dya dyenje merio, xo so'o ra pjons'uji te'e ko b'ub'ux na d'año Ts'ib'ondo.

Kja ne jñiñi jango b'ub'ux k'o e te'e k'o dya ju'ux e chopju tsjema k'o mama ne CIEPS, ngeje k'o ra mama jango k'ux tjurux, mne ot'ux ra pjons'ux yo te'e ko nestaji ko dya dyenje pje ra ñon'ux.

6. Pjoxte

6.1 K'o ra mbos'uji

6.1.1 Jango ga mama texe yo zana

a) Ra pjoxte k'o un'uji d'a b'os'i jñon'ux jango ga mamaji tsjema, tsjema ñe mo zana zana ra un'uji dyech'a yeje 12 b'os'i;

b) Ra jichiji ja ba ra ñon'uji, ra kjaji ñe ra sijiyo; ñe

c) Ra un'uji yo jñon'ux ko nesta mbe dya ra mizhi.

6.1.2 Nzi na jñi'i zana

- a) K'o ra t'unɔji ngeje d'a b'us'i jñonü zanma, zanma, ña iyo ma jñi'i zana, d'a tsje'e; ñe
- b) Ra mamaji a yo te'e sobre nu jñonɔ, ra kja'a yo jñonɔ, unɔ jñonɔ ñe nza kja ra sa'a.

6.1.3 Jango ga tsja'a**6.1.3.1 Ma jaba xitsji**

Ra pjozte k'o unɔji d'a b'os'i jñonɔ, d'atjo pa'a ma ju'uji t'opɔ.

6.1.3.2 Ma tsja'a tjiimi

Ra pjozte k'o unɔji d'a b'os'i jñonɔ zanma, zanma k'u d'a tsjee, so'o ra unɔ dyech'a yeje 12 b'os'i nza kja mama nu jeb'ijnu.

6.1.3.3 Nza kja mama yo te'e a jñiñi

Nu pjenda unɔji ngeje na b'os'i jñonɔ texe yo zana, ndezde naja asta dyech'a yeje 12 b'os'i.

6.2 Janzi ra unɔji ne pjozte

K'o pjozte ra unɔtjoi textjo k'o pepji kja ne jmu'u e SEDESEM kja ts'ibondo, dya pje ra tonjo.

7. Jango ra mamaji**7.1 K'o ra mbos'ɔji****7.1.1. Ko dya ra pedye**

Yo te'e ko ra mbosɔji ko ya mi junspɔ tju'u ra so'o ra pjons'ɔji mo dyenje nza kja mama yo tjurɔjnu.

7.1.2 Nuk'o ra pes'iji mba ra mbos'ɔji**7.1.2.1 K'o ra mama ne texe yo zana ñe nzi na jñi'i zana**

- a) K'o b'ɔb'ɔ kja ne jñiñi k'o dya pesiji pje ra ziji jango ga mama k'o e xiskuama jango tsja'a tjiimi ñe mba ko mama ne texe yo zana xo, ma ra kɔrɔ ma yo jñiñi ko dya nda kɔrɔ te'e; xo b'ɔntjo dyanda jo'o ngek'ua dya tonjo na jo'o;
- b) Ra chunɔ e xiskuama jango ga mama k'o o tsja'a; ñe
- c) Ri pjongɔ na kopia in jmichage, jango ra mama pje ma jñiñi ngeje in nzumɔ; ñe

Nu jeb'i in jmicha dya ba dyenje ja i menzumɔ nu ko orɔ, nesta ra tuns'ɔ na jeb'i kja ra mama ja in menzumɔyo.

7.1.2.2 Jango ra tsja'a**7.1.2.2.1 Ma ra tsja'a tjiimi**

- a) K'o ri b'ɔb'ɔ kja ne Ts'ibondo jango o jaba e xitsji, ngekua ra sodye ye te'e, ñe ko d'año pjenda tsja'a na s'o'o;
- b) Ra dyorɔ k'o e jmu'u (k'o b'ɔb'ɔ kja ne jñiñi ma iyo k'o e jmu'u), jango ra mamaji pje o tsja'a (ko kja'a in jñiñi, ka Pjozte), ko ra mama ja ba mimi nu ko te'e ko a mi s'odye ñe pje nesta; ñe
- c) Nu pjons'ɔji d'año Jñiñi a B'ondo, ra nestaji ke ra mama yo arkate yo jñiñiyo; ñe
- d) Mo ngeje te'e ko b'ɔb'ɔ a d'año Ts'ib'ondo ra nesta ra chunɔ na jeb'i ka mama ko ne'e.

7.1.2.2 Ma pes'i tjiimi

- a) K'o b'ub'u kja ne Ts'ibondo;
- b) Ma s'odyeji ñe ma pes'iji ne VIH/SIDA o ngisejme k'urorix;
- c) Ma o unxi ne xiskuama nza kja mama jango ri tsja'a;
- d) Ra jizhiji d'a xiskuama k'o ri kuarix in jmicha, jango b'ub'u ma dya b'ub'ujnu, ra jizhi d'a xiskuama jango b'ub'u.

Mo dya pes'i na xiskuama nza kja ko mama a xoñi so'o ri chunx na n'año ko ra mama texetjo mbara paraji ko na kjuana; ñe

- e) Ra jichi d'a xiskuama jango ri mama k'ur pes'i VIH/SIDA o ngisejme k'urorix.

7.1.2.3 K'o pes'i tjiimi

- a) Ma b'ub'u in chj u'u ka yo xiskuama kja ne Ts'ibondo;
- b) Ri pes'i na jeb'i jango mama ko i tsja'a ko nestaji.
- c) Na xiskuama ko ra opjix nu jmu'u nu jmurix te'e ko i pepji;
- d) Na xiskuama ko mama pje chju'u nu jmu'u ko pjons'ix ñe na xiskuama ko na jo'o;
- e) Na kopia nu jeb'i ka mama ko i tsja'a na jo'o ñe na origina ngek'ua ra jyandaji ko na jo'o;
- f) Na kopia nu jeb'i ka mama ko na jo'o tsja'a ñe na origina ngek'ua ra jyandaji ko na jo'o; ñe
- g) Yo tju'u te'e ko karx kja ne pjoxte, ngeje ko ra mimiji kja yo jñiñi a b'ondo ñe ko dya dyenje pje ra ñonxi.

Mba texe yo n'iji, yo pjenda pes'i yo te'e ra para nza kja mama nu tjurix mba ra jyuns'ix kan a xiskuama a Ts'ib'ondo, ñe nza kja yo n'año ko mama yo tjurix nu jñonx na jo'o ko o pjongix.

7.1.3 Jango ra unxi**7.1.3.1. Ko mama nu texe yo zana ñe nzi na jñi'i zana**

Textjo k'o mama k'o ngumbepji, ri ngeje k'o ra mbos'ixi jango ga mama ne jmuu ñe ne tjurix, k'o sodye dya ra ngos'ixi, ngeje k'o pes'i tjiimi, nu k'o ra mbora kja ne ngumix k'o pojxte:

- a) Ra dyenje ko dya so'o ra mimi;
- b) Yo te'e ko o tsjaji na chu'u;
- c) Yo te'e ko kara kja ne jñiñi ja kja'a yo n'año;
- d) Yo ndixü ko dyenje na b'edyi; ñe
- e) Texe yo n'año ko ra mama yo pjoxtenu jmute nu ngumix kja pjons'ix te'e.

7.1.3.2 ja ba ra tsja'a nu pjoxte

Yo b'os'i jñonx k'ix ra unx mo dya dyenje pje ra si'i o dyenje tjiimi. Ra unxi mo kja'a merio.

Mba ra pjos'ix ma ra ñonxi na jo'o yo te'e, ra unx yo te'e ko juns'ix kja ne xiskuama ñe ra unx yo ko pjenda orix nza kja mamix yo tjurix, ñe a kjaba o dyorjix ko nza kja a n'ub'u:

- a) Yo te'e ko dya dyenje ja ba ra pjonɔ yo te'e para ra mimi na jo'o;
- b) Yo b'ejña ko ngeje jmu'u kja ne b'edyi;
- c) Yo b'ezo ko dyenje na b'edyi ñe dya kja b'ejña;
- d) Yo te'e ko o tsjaji na chu'u;
- e) Yo te'e ko ne'e ra pjons'ɔji ko meb'ondo; ñe
- f) K'o ra mama k'o e te'e k'ɔ pjozte jmute nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e

7.1.4 Ma ra jyuns'ɔji

Mba nu pepji texe yo zana, nzi na jñi'i zana, ko pjonɔ ja ba ra ñonɔ ñe ke ra ñonɔ ko dya joo ñonɔ, yo te'e ko ne ra pjons'ɔji ra kjaji na tramite ko ra mama nu pa'a ñe ja ngek'ua b'ib'ɔ nza kja mama nu tjurɔjnu.

Pa textetjo yo n'iji, yo ngumɔ ka in jñiñigojme, ñe ja ba kja'a ne nzumɔji, yo pjozte ngeje ko ra mama ko negeje ko o dyorɔ ra pjons'ɔji, nza kja mama yo tjurɔjnu, mbe dya ra pjozteyo yo ko o ngeje ko dya dyenje pje ra ñonɔ mo o xits'i, ngeko ra pjozte yo ngumɔ ko pjos'ɔ texto yo te'e.

Texe yo te'e so'o ra manda na jeb'i pa ra unɔ nguenda ke ra dyorɔ ra pjons'ɔji; dya ra kobra mbara jyokɔ yo o jeb'ijnuyo mbe dya ra mama ko ra ngichi o iyo.

7.1.5 K'o nu xiskuama

7.1.5.1. K'o ra mama ne texe yo zana

- a) K'ɔ xiskuama k'ɔ ri jñus'ɔ k'o orɔ, ñe
- c) K'o ra mama k'o e te'e k'ɔ pjozte jmute nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e.

7.1.5.2 Nzi na jñi'i zana

7.1.5.2.1 Mo dya mimi na jo'o

- a) K'o e xiskuama jango o dyorɔji;
- b) Nu xiskuama ko mama dya jɔ'ɔ merio kja ne ts'ib'ondo a b'ondo;
- c) Na jeb'i ka mama ke ra pjons'ɔji; ñe
- d) K'o ra mama k'o e te'e k'ɔ pjozte nu jmute nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e.

7.1.5.2.2 Mo nestaji pjenda ra ñonɔji

- a) Xiskuama jango ra dyɔs'ɔ in chju'u; ñe
- b) K'o ra mama k'o e te'e k'ɔ pjozte nu jmute nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e.

7.1.5.2.3 Ma ra tsja xitsji o dya dyenje t'opjɔ

- a) K'o e xiskuama jango orɔji;
- b) K'o e xiskuama jango jñus'ɔ k'o ra mbos'ɔji;
- c) Textjo ko ra mama yo pjozte nu jmute nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e.

7.1.6 Jango jɔns'ɯ textjo k'o e chju'u

Nu pjozte kja yo jɔiɔi ka Zumi, yo jɔiɔi a B'ondo nu sona ñe yo jɔiɔi a B'ondo, yo mberji ko pjozte texe yo jɔiɔi ko mama a xoɔi, ngeje ko ra jyokɯ na jo'o mba ra mama kjo ngeje yo te'e ra pjons'ɯji, xo dya ra mama ko ra nesta yo te'e ko o kjaji chju'u nu xoɔijomɯ, angezeji ra pjons'ɯji yo Pjozte yo jɔiɔi ñe ra mandaji kja ne Diresio nu Sekretaria ka Pjons'ɯji te'e nza kja mama nu tjurɯ 13 nu jɔa'a VIII yo pezhe nziyo ñe ñanto.

Yo ko mama ñe tjurɯ mbara paraji kjo ngeje yo te'e ko ra pjos'ɯ nu Pjozte k'ɯ pepji mba ra so'o ra mimiji na jo'o nza kja mama yo jmu'u kja ne ts'ib'ondo a B'ondo, ñe texe yo n'año tjurɯ ko ra tsaji nguenda kja ne pjoztejnu. Nza kja mama yo Ts'ib'ondo a Bondo, yo te'e ko pjons'ɯji ra tsaji jentjo nza kja mama yo jɔiɔi xo nu ko pezhe ko pjons'ɯji.

Mbara yo dyaja Ts'ib'ondo a B'ondo, nu ko te'e ko ra pjons'ɯji jentjo ra unɯji yo te'e ko mimi a jɔiɔi ko ra pjons'ɯji ñe nza kja yo te'e ko ra pjozteji.

Mo ngeje nu dyinji ko o tsja'a un xoɔijomɯ, yo te'e ko ra pjos'ɯji ngeje ko mama yo jmurɯ te'eko ngeje pjozte kja in jɔiɔi.

7.1.7 K'o tjurɯ ñe k'o ra unɯji pjozte

- a) K'o ra jɔiɔi ne xiskuama k'o pjozte jɔionɯ;
- b) O ra jɔiɔi d'a b'os'i jɔionɯ k'o mama ne berji jango wa kuartɯji in chju'u;
- c) Ra pepjiji ko yo komite yo in jɔiɔi;
- d) Ra pjozi ko in chju'u yo te'e; ñe
- e) Dya ra zadɯji, dya xi ra wench'iji ñe nza kja mama nu tjurɯ ko mama k'e dya xi ra zadɯji.

7.1.8 K'o ra tsja'a k'o pjos'ɯji

- a) Ra unɯji k'o jɔa'a k'o orɯji;
- b) Ra moji kja ne sentro ka unɯji yo b'os'i jɔionɯ;
- c) Ra tsaji na jo'o jango ga mama k'ɯ xiskuama k'ɯ unɯ, kja texe yo zana, nzi na jɔiɔi zana ñe pepjiji por yo nesta kja jɔionɯ dya kjo ra unɯ dya ra mboji, ra pespe, ra pojɔi;
- d) Ma ra bezhiji ra mamaji, nu pjozte kja yo jɔiɔi ka in nzumɯji, ra mama nu ko nestaji nzi na jɔiɔi zana mbar a para kja ne Koordinasio;
- e) Ra maji ma jmurɯji jango xipji jango ga tsjaa ye jɔionɯ ñe ra para ja ba kja'a kja pjos'ɯjnu;
- f) Jɔiɔits'ego ne b'os'i jɔionɯ. Ma iyo ma sodyeji, ra jɔiɔi d'a xiskuama kjanu ra yaxɯ nekua ra ejmeji, k'o ri ju'u ne jɔionɯ, x ora so'o ra tsja'a a kjanu yeje kja un kje'e;
- g) Ra kja'a na jo'o yo kjo pjos'ɯ;
- h) Ra tsjiji ja jo'o k'o mamaji ñe yo ko pjenda kjaji k'a in jɔiɔi; ñe
- i) ñe texe ko pjenda ne'e k'e ra kjaji yo te'e ñe nu jmute nu ngumɯ kja pjons'ɯ te'e.

7.1.9 Ma dyara tsjaji yo te'e nza kja o mamaji

- a) Ma ra unɯji e jɔa'a k'o dyabejmi mba ra tsjaji nguenda;

- b) Ma dya ra majits'e kja em sentro ka ra unɔ kjo pjenda pjos'u;
- c) Ma dya ra ma tsjaji k'o in tsjiji, ngetjo mama ne b'epji;
- d) Mu ra mama koj ngeje un arkate ko ra mbos'ɔji mba ra ngeje jmu'u; ñe
- e) Ñe texe k'o ra mama k'o e te'e ñe jmute nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e.

7.1.10 Mo dya xi ra unɔji ne pjozte

7.1.10.1 Nu k'o mama nzi na zana ñe jñi'i zana

7.1.10.1.1 Mo dya xi ra unɔ ko pjos'ɔji

- a) Ma dya ra jñunɔ ne mechi k'o pjozteji;
 - b) Ma dya ra mojis'e ka ngumɔ ka unɔji ra ma'a tu'u ne pjozte; ñe
 - c) Ñe k'o ra mama k'o e nte'e ñe nu jmute nu ngumɔ kja pjons'ɔ te'e.
- K'o tunɔ ko dya xo o ma'a tu'u yo te'e dya xi ra tunɔ ra unɔ n'año te'e.

7.1.10.1.2 Ma dya ja ra unɔ ko pjenda ra unɔ ñe ra jyunɔ o chju'u

- a) ma dya ra tsjaa na joo k'o unɔji;
 - b) Ma dya ra moji kja ngumɔ ka unɔji na yeje ra chjunɔji kjo pjenda unɔji, ñe mo dya pje ra xipji ja ba kja'a;
 - c) Ma ra po'o nu b'os'i jñonɔ ñe ra unɔ yo ko o unɔji;
 - d) Mɔ ma ra xipji in dyoji ra botaji k'o e jmu'u, ñe mo ra usaji yo merio ko unɔji;
 - e) Ma dya ra unɔ k'o t'onɔ;
 - f) Ma dya tsjaji k'o pjozte kjane ne jñiñi;
 - g) Dya ri b'ɔb'ɔ kja ne jñiñi a Ts'ib'ondo;
 - h) Ma ra po'tɔji jango mimiji xo mo dya xi ri ne'e ra pjozkɔji;
 - i) Ma ra nduji k'ɔ mbos'ɔji, dya xi ra unɔji k'ɔ pjozte; ñe
 - j) K'o ra mama ne jmute;
- K'ɔ ngumɔ k'ɔ ra tsja'a ne bepji, ri ngeje k'u ra tsja'a ne Bepjitjo.

7.1.10.2 Jango ga tsja ne bepji

7.1.10.2.1 Ma dya ra unɔji ne bepji k'o jmurɔ ngek'ua nesta ye jñonɔ

- a) Ma dya ri ma jɔ'ɔ e yeje k'o pjozte ma dya ri mama kja ngumɔ ka chunɔji yo b'osi;
- b) Ma ri mama bechjene k'ɔ ra dyakɔji ne Pjozte;
- c) Ma ri tsja bepji k'o ri pjos'ɔ d'a kɔ jyodɔ ra tsja'a jmu'u;
- d) Ma dya tsja'a k'o gi orɔ pjozte;
- e) Ma ra po'o nu b'os'i jñonɔ ñe ra unɔ yo ko o unɔji;

- f) Dya ri b'ub'u kja ne jñiñi a Ts'ib'ondo;
- g) Ma ra po'tuji jango mimiji xo mo dya xi ri ne'e ra pjoxkiji;
- h) Mo ra ndu'u; ñe
- i) K'o ra mama k'o e jmu'u nu jmute nu ngumú kja pjons'ú te'e.

Jango pedye k'u pjozte ngeje k'u ra mama kjo ra mbos'uji.

7.1.10.2.2 Dya ja ra unuji k'u pjozte jango ga mama k'o e xiskuama kjo mintjoji na jo'o

- a) K'o e jmute dya ri s'u in chju'u kja ne ngemujmú ñe ma dya pes'iji K'o jeb'i i juxiji;
- b) Ma pezheji bechjene k'o juji in chju'u kja ne jmute;
- c) Ma ri tsja'a bepji k'o ri pjos'u d'a kú jyodu ra tsja'a jmu'u;
- d) Ma ra po'o nu b'os'i jñonú ñe ra unú yo ko o unuji; ñe
- e) K'o ra mama k'o e jmu'u nu ngumú kja pjons'ú te'e.

K'o e ngumú k'o kja ne bepji ngeje k'o ra tsja'a ne bepji.

7.1.11 Ma a mbos'u b'ub'utsje

K'u pjos'uji ra mats'e ra ma ju'u k'u b'os'i jñonú ximi ra mama soñeje kja ne jmurú jango maji jango ra ñonuji ximi ñaji jango ja unú ne bepji k'o xo ra pjozte kja ne jñiñi ma mat'uji.

7.2 Ja jñandaji k'o unuji

Ra jandaji na jo'o a kjanu ra unuji ngenda ma pjozteji na jo'o k'o dya ju'u ñe ne tijimi, na bejmi ot'u tijimi.

8. K'o pjozte

8.1 Jango mama kjo tjurú

Kja ne ngumú ne jmu'u nugjyo ra tsjaji ne tjurú ne bepji k'o mama ne tjurú ja ba ra tsjaji.

8.2 Jango ra tsja'a ne b'epji

K'o e Tsingumamk'o pjozte kja ne b'ondo ñe kja Zumi ñe k'o ngumú b'epji ngeje k'o ra tsja'a k'e b'epji k'o kja'a ne jñiñi.

8.3 Nu ngumú o tsjaji

Nu subsekretaria ne desarroyo jñiñige kja ne vaye nu Zumi, Tsibondo b'ub'u nororiente ñe vaye ne bondo oriente ñe yo kordinaciones jñiñi, nge na xipji o tsjaji k'o ne pjozte kja ne jñiñi.

8.4 K'o para k'o ra mbos'uji ñe ko pjurú

8.4.1 K'o ngeje yo pjozte

K'o jmurú ngeje ko:

- a) D'a jmu'u k'u ngeje presidente, ra ngeje k'u jmu'u sekretariu Sosial;
- b) D'a jmuu sekretario, k'u ri ngeje ne Direkto ne Bepji k'o pjozteji nu SEDESEM;

c) Jñinchjo Bokale, k'o ra ngereji:

- D'a k'w ra ñemeji k'w ra mborw chorjw;
- D'a k'w ra ngeje k'w at'e;
- D'a k'w ra ñemeji kja ne Sekretaria ka pjozte kja in jñiñi, yo juajma ñ k'o pes'i dyoxw;
- K'o e jñi'i k'o pjizhi ne pjozte SEDESEM;
- Nu jmu'u kja ne Ngumw ko pjozte kja in jñiñi nu SEDESEM; ñe
- Nu ot'w jmu'u k'w pjerpi kja ne SEDESEM.

d) D'a k'w ri pepji kja ne Kontralaria a mbo'o kja ne SEDESEM; ñe

e) D'a bezo k'w ri pepji kja ne te'e o kja ne ngumw ka xorw.

Textjojyo ra emeji d'a bezo k'w ra mbos'wji.

K'o ra ñemeji ri d'ats'e.

K'o ra ñemeji so'o ra ñaji, ximi ra paswji in dye'w, iyo k'w bepji kja ne Kontralaria ri negtjo k'w ra ñaa.

K'o ra mamaji textjoi k'o o paswji in dyeji, ma dya opes'iji textjoi in jña'a, k'w presidente, ngek'u ra mama.

Ra jmurw jñi'i zana ma akjanu mamaji ñ era pepjiji mo ra nesta.

Ne Sekretario ra mapw k'o o xipji nu prisedente e jñi'i pa'a, ñe d'a pa'a ma ra jmurwji, ra jmutwji 24 ndajme.

Ma ra jmurwji textjoi ra ngeji k'o ri kjoqw ndeje, ximi ri b'wb'w k'u presidente, k'w sekretariu, ñe k'w pjozw ne t'opju, k'o ra yaxw.

Textjo k'o ra mama k'o jmurw, xo ra xipji k'o me bepji kja ne ngujmu, k'o bezo k'o xorw, ñe k'o janda e te'e, ra ngeje k'o ra janda kjo ra tsja'a na jo'o ne bepji.

Ra tsja'a d'a xiskuama jango ra yaxwji textjoi. Ra opjw texe ko ne'e ra kjaji yo te'e, ñ era yaxwji texe yo te'e ko mama a kjanu.

8.4.2 K'o ra tsja'a

K'o ra tsja'a k'o mama ko jmurwte:

a) Ra unw nguenda k'o xiskuama k'o t'orw, ra mamaji kjo ngeje k'o ra mbos'wji, ñe kjo ngeje k'o ra mbos'wji, ximi ra mamaji, kjo ngeje k'o ra mbos'wji. Ximi ra ñaji kjo ngeje k'o ra mboswji, k'w orw k'o dya pes'iji in xiskuama, xi ne ra pjozwji, ngeje k'o ra mamaji;

b) Ra so'o ra unwji k'o ra mama k'o dya ra mboswji k'o ximi unw pjozteji ñe so'o ra mama ko jyo o ja'a;

c) Ra mamaji k'o ngeje k'o ra po'twji jango ga mama ne tjurw ngekua jandaji na jo'o ne bepji b'w b'wb'w tsje'w chju'w nad'w;

d) Ra mamaji ximi ra dyataji jango ra tsjaji ne bepji, ma mat'wji ñe ma ximi juswji in chjuji kja ne xiskuama, ximi ra dyata k'o e bepji jango ga tsja ne bepji;

e) Ra ñemeji k'o e te'e k'o ra mborw ne bepji ngekja k'o mberpi xorw;

f) Ra mama k'o ra tsja'a, ñe k'o dya ra tsja'a; ñe

g) K'o mama ne tjurw ko juns'wjnu.

9. Jango ra tsja'a

9.1 Jango ra pepji

a) Ma a jizhiji k'u xiskuama k'u e Ngubepji kja ne Ts'ib'ondo, k'u ra tsja'a ne SEDESEM k'o pjorɩ, ra juji textjo k'o e xiskuama, jango ga mama ne tjurɩ, ximi ra yaxɩ d'a xiskuama; xo mo dya ra kja'a na jeb'i ka dyorɩ chju'u ko teb'e ñe ya unɩ kjo pjons'ɩji te'e;

b) Textjo k'o o ngejme, k'o pjorɩ ne bepji ra jɩ'ɩ ne xiskuama k'o pjorɩ pjozte, nuk'o dya mama jango ra tsja ne pjozte ma b'ɩb'ɩ xitsji, k'ɩ ra jɩ'ɩ kja ne ngumɩ pjozteji;

c) Ma ra unɩji ne xiskuama, k'o ra janda textjo k'o e xiskuama ra jmutɩji, kjanu ra tsja'a textjo k'o pjorɩ ne pjozte jango ga mama ne tjurɩ, ra tsjaji d'a bepji kja ne, kja ne juajma ñe kja ne T'ajñiñi, k'ɩ t'angubepji ra unɩ k'o e xiskuama, ra tsja'a na jo'o textjo, kjanu k'o xiskuama k'o orɩji jango ga mama ne tjurɩ, ra tsja'a na jo'o k'o t'onɩ, jango ga mama ne tjurɩ. Ra manda ka Pjons'ɩ te'e;

d) Textjo yo d'año k'ɩ mama ne ngumɩ Bepji Pjozte ra jizhi kja ne ngumɩ Bepji k'o pjozte, ne Ngumɩ jango pjozteji ra janda k'o e xiskuama, kjanu ra jmutɩji k'o orɩ ne pjozte ma pes'iji textjo k'o o dyorɩji jango ga mama ne tjurɩ;

e) Ma ra mama ja k'o jmute, ne ngumɩ Bepji Pjozte ra xipji k'o e mbepji k'o tsja'a ne xiskuama, ngekua ra ngich'i k'ɩ ra pjozteji textjo kja ye jñiñi jango ra unɩji ye tarjeta k'o pjozteji k'o dya pes'i in jñonɩ, ngeje k'o ra xipji ne jmute, k'o pjozteji;

f) Nuk'o jmute ra mama k'o ra unɩ, ne ngumɩ nu pjozteji, ra xipji k'o pjos'ɩ, ra unɩji ma iyo ne bepji, kjanu ra unɩ ka ne ngumɩ kja ne jñiñi k'o pjozteji e jñonɩ, ximi ra tsja d'a bepji ne zakɩ, ñe ra t'unɩ k'o pjozte.

g) Nu ma k'o e te'e k'o pjozte nza kja nu Kordinasio kja in jñiñi, ra unɩji nu te'e ja ba ra pjos'ɩ yo te'e;

h) Ko ra unɩji k'o e pjozte ma pjos'ɩ kja ngumɩ ka unɩ ko pjenda unɩ, angezeji ra mamaji ja ba ra unɩji ko unɩji te'e.

i) Nu b'os'i jñonɩ ra unɩji yo te'e mo ya para ja ba ra unɩji yo jñonɩ ñe mo pes'i nu xiskuama ko mama kjo ngets'ke.

Mo yo te'e ko ra mbons'ɩji dya so'o ra ma'a tu'u kjo pjenda unɩji o k ora unɩ naja b'os'i jñonɩ, Nu Pjozte ra mama ja ba ra ma'a tunji.

j) Yo te'e ko ra pjons'ɩji mo o jyeb'e xitsji o ko kjob'ɩ trajo, ne Direksio ko pepji ja ba pjons'ɩ yo te'e ra mama yo jmurɩ te'e kja in jñiñi, ra mama ko na jo'o maxi iyo ñe ra ma'a tu'u ko pjons'ɩ; ñe

k) Nu b'epji ko pjozte yo te'e ko dya mimi na jo'o ka in nzumɩ, nu Diresio nu Programa Sosial ra mama yo ngumɩ k'o tsja'a pjozte mba ra mama ko ra unɩ yo pjons'ɩji ñe jangua ra ma'a tunji yo te'e.

Ma ra unɩji k'o pjozte, dya xi ra unɩji ma poji kja politika ñe ma emeji, ñe ma ra chuji, k'o unɩji ne pjozte, jango ga tsja'a ne bepji.

9.2 Dya ja ra mbos'ɩji k'e e te'e

9.2.1 K'o mama ne texe yo zana, nzi na jñi'i zana kja ne jñonɩ ñe jango pes'iji tjijmi nza kja ne jñonɩ.

Mo dya xi ra unɩ yo ko pjenda pjons'ɩji yo te'e porka dya ri tsjaji o mamu 7.1.10.1.2, 7.1.10.2.1 ñe 7.1.10.2.2. Nu ngumɩ ko pjosn'ɩji ra dyorɩ kjane direksio ko tsjaji textjo yo pepji mba ra pjons'ɩ yo te'e ke ra unɩ pjozte nza kja mama un xiskuama.

Nu Pjoxte ko pepji ra xipji ne komite kjo nge pje ra nu pjoxte ñe ra unɔji mo ya ra kich'i.

10. K'o ra janda k'o ngumpjoxteji

Texe k'o ngepjoxteji ra mama jango ra unɔji ne pjoxte ngekua ra zanteji ra yepe ra mbos'ɔji k'o dya pjoxte ne jmu'u, dya ra tsja'a nduxte yo d'año ko pjoxte.

Ra so'o ra ñaji k'o dya bepji nza kja nu koordinasio nu in jñiñi ñe yo gabinete in jñiñi mbara pepjiji nu b'epjijnu k'o kja'a k'o dya jmu'u kja ne B'ondo ñe kja ne jñiñi, akjanu nzakja k'o d'a ngumɔ xoxɔ pjoxte ñe k'o ne ra mbos'ɔji in dyoji.

11. Jango ra tsja'a ne pjoxte mba ra pepji yo te'e

K'o e b'epji k'o ra tsja'a ra jandaji ne jmute k'o ri pjezhiji, ra tsja'a ra pepji yo te'e a in jñiñi nza kja ngeje na jmute, ñe nza kja yo komite in jñiñi.

Yo te'e k'o ra mbos'ɔji ra tsjaji bepji kja in jñiñiji k'o mamaji, ximi k'o mama ne jmute, ye nguxoxɔ ñe ne jñiñi.

12. Ja ba ra mamaji

12.1 K'o jñatezima

Ra ma mamaji ne bepji jango ga mama ne tjurɔ, a kjanu kja ne jñatezi nza kja mama nu jmurɔte.

Nujyo tjurɔ, ri ngejyo k'o ra jizhiji kja ne perioriko ne "Gasete ne jmu'u", ñe ko in xi ne SEDESEM k'ɔ Web.

Jango mama k'o e ts'ijña kja ne tjurɔ dyech'a jñinchjo (18), textjo k'o e xiskuama k'ɔ mama ne bepji, ri mama ne jña'a ko kuatɔ a ndɔb'ɔ:

"NU NE BEPJI RI TSJA'A TEXTJO YE TE'E, K'O DYA RI TAT'ɔ KJA POLITIKA, DYA RA SO'O RA TSJA'A MA DYA NGEJE K'ɔ RA MBOS'ɔ K'ɔ TJJMI, K'ɔ ÑANO RA ÑANTEJI ÑE RA SAD'ɔJI KJA NE NGUMTJURɔ JANGO GA MAMA NE TJURɔ".

12.2 Ra mamaji

K'o ra jizhiji ra tsja'a kja ne Jmu'u Ts'ibondo ne SEDESEM, k'o ra mama k'o jmute, ñe ma jɔji e chorjɔ.

13. Ra so'o ra jandaji

Ne SEDEMEM ri ngeje k'ɔ ri para kjo ngeje yo te'e k'o ra mbo's'ɔji, jango ba mama ne tjurɔ 92 nu jña'a XIV, ne ts'ijña p) k'o ri nuji ñe ma ra mbaraji textjo k'o kara kja ne Ts'ibondo ñe kja ne jñiñi, ñe ra pjoxɔ dyako ra para ko pes'i yo te'e, ñe nza kja yo tjurɔ ko ña'a kjo na s'odye nza kja mama kja ne B'ondo.

14. Jango ra tsja'a

Ne ngumɔ Bepji Pjoxte ngeje un ra mama ne bepji, jango ga mama k'o e jmute ñe ra mama jango jmurɔji textjo k'o te'e k'o ni pjizhiji, ñe ra mama ja ba pepjiyo.

15. Ne t'onɔ

15.1 Ne t'onɔ a tji'i

Ra tsjaji d'a t'onɔ a tji'i, k'o ximi ri pjoxte ne CIEPS, ngekua ra tsja'a na jo'o ne pjoxte.

15.2 Ra tsja'a textjo ne t'onɔ

Ne ngumɔ Bepji ne Pjoxte ra jizhi tsjema, tsjema kja ne CIEPS, jango ga tsja ne pjoxteje ye te'e.

16. Ra nuji, ra jandaji, ñe ra taká.

K'o ra nu'u, k'o ra janda, k'o ra ndaká ne Bepji ra ngeje ne Organu Superior nu Pjikal kja ne Ts'ib'ondo, ñe se Sekretaria ne Kontraloria kja ne jmu'u kja ne Ts'ibondo ñe ne SEDESEM, k'o ra mama jango ra tsja'a ma ra unuji ne pjozte k'o b'os'i.

17. Dya kejme na jo'o ne sad'uji

K'o dya kejme na jo'o, sorpuji ñe k'o e sante jango ga unuji ne pjozte, so'o ra mama k'o a mbos'uji, ma iyo textjo k'o e te'e, jango ra mbaraji, nza kja mama a ndub'u:

a) Ra opjuji:

Ne tsi'ingumx kja ne ngumx b'epji k'o pjozteji, bubu kja ne av. Baja velocidad Paseo Tollocan 1003, col. Tsjijñiñi, zumi c.p 50071 zumi B'ondo.

b) Ma ra ñaji k'o ña'a na je'e:

Kja ne Ngumx Bepji k'o Pjozteji kja ne 01 (722) 2 26 01 82; ñe kja ne Ngumx k'o ñaji kja telopjono kja ne ngumx jmu'u kja ne Ts'ibondo (CATGEM) kja ne lada k'u dya ri tsjontx 01800 6 96 96 96 a mbo'o kja ne B'ondo ñe 070 a Zumi ñe kja ne T'ajñiñi.

c) Kja ne Interne:

K'o b'ub'u kja ne correo electrónico dgprogramasociales@edomex.gob.mx ñe kja ne www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Ri mats'e:

Kja ne Kontraloria ne SEDESEM k'u b'ub'u kja ne Av. Baja Velocidad, Paseo Tollocan # 1003, Col. Zona Industrial, Toluca, kja ne Ts'ib'ondo México, C.P. 50071, telepjono: 01 (722) 2 26 01 94; ñe kja ne ngumx k'o pjozteji ye te'e, ñe kja ne ngumx k'o para kja n Sekretaria ne Kontraloria kja ne Ts'ibondo.

K'O E JÑA'A K'O B'EZHI

NAJA. Jich'iji ne k'o a tsja'a kja ne xiskuama "GASETA ne jmu'u".

YEJE. K'o ra ñ'uji ne tjurx jango ga pepjiji, ra ngich'i k' u d'a pa'a ma ra jizhiji ne xiskuama "Gasete ne jmu'u" ximi ri b'unts'e ma dya ra tsja'a k'u d'a bepji o mo ra nguarx nu pjoztejnu.

JÑI'I. Textjo yo tjurxjnu ra pedye texe mba ra paraji na jo'o.

NZIYO. Yo ko pjenda unuji ko mama nu xiskuajmajnu, ra mama ja bar a tsjaji nza kja mama ko kja'a chopjx maxi iyo.

TS'ICH'A. Textjo k'o dya o nuji k'o mama ne tjurx ra tsja'a k'o jmurte nu ngumx kja pjons'ú te'e.

Mx o unuji kja ne t'ajñiñi a Zumi ne Lerdo, k'u in ñi'i ne ts'ibondo mi 19 ne ot'u zana ne kje'e mi 2017.

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ
SEKRETARIO DE DESARROYO SOCIAL
NE JMU'U KJA NE TS'IB'ONDO

ARTURO OSORNIO SANCHEZ, NU SEKRETARIO KJA PJOXTEJI NU ARKATE TS'IB'ONDO NU MAMA YO TS'UÑA JÑI'I KJA TS'UÑATJO XI, TS'ICH'A, ÑANTO, DYECH'A, DYECHA NAJA, DYECHA YENCHJO, KJA TS'UÑATJO IV ÑE DYECHA JÑINCHJO, NU TJURU NU PJOXTE NU TS'IMBONDO; ÑANTO TS'UÑA XI, JÑINCHJO TS'UÑATJO III, DYECH'A NZINCHJO, DYOTE, DYOTE NAJA ÑE DYOTE ÑANTO NU TJURU NU PJOXTE NU ARKATE TS'IB'ONDO ÑE ÑANTO TS'UÑA XXVII NU IN TJURU A MBO'O NU SEKRETARIA NE PJOXTE, ÑE

K'O MAMA

Ka nu b'epji nu arkate nu ts'ib'ondo, nu sekreteria ne pjozte ju'u merio ñe ne ra nu'u jango rga ts'apju nekua yo te'e ra ma'a ga ma xoñi yo te'e yo dya nrra ju'u merio, por k'e a ra kja'a pepji mbara na jñonx, k'o ne k'o ri jand'u kja ra kja'a ts'ike na juejme kja yo te'e kja ts'ibondo, nunu na unu yo b'os'u kja jñonx.

Nu B'epji k'o pjozte k'a pepji mbara yo ts'itr'i k'a mazhi rga noji mazi neji k'a ra mimi na jo'o yo ts'itr'i yo dya muzuji na jo'o, k'o pezi mbara b'ub'u na jo'o mbara unuji merio mbara tsjontu, yo te'e k'o day b'ub'u na jo'o o ma ga muzuji jñi'i ts'itr'i, nziyo ts'itri o mazhi na punkju, nrrezhe k'a ga muzuji asta ma'a ri peziji nziyo tje'e, k'o dya ri juji tropju, ke nu nana dya mimi ko angeze nza kja mama nu tjuru xo mo jentjo nu b'ezo ngeje ko karabi.

Nza kja mama nu Ko Pezhe a B'ondo yo te'e nu kje'e 2015, nu Ts'ib'ondo a B'ondo nu INEGI, kja ne Ts'ib'ondo kja'a yo te'e 0 nu 14 yo kje'e, nzi na 4 miyone dyete nzite te ñanto 288 mil 825 ts'it'i, ngeje nu 26.50% nu te'e texe nu Ts'ib'ondoa B'ondo, ngeje nda na nojo ke nu jñiñi Jalisco, ngeje nu b'epja jñiñi ko dyenje te'e ko dyenje nu kjejnu.

Nza kja pepji nza kja mama nu ko "pro-persona", nza kja mama nu tjuru naja nu Taxiskuama a B'ondo, a kjanu ra tsjaji nza kja mama nu tjurujnu a kjanu ra pjons'uji yo te'e xo a kjanu so'o ra ngezjojme nzi na texeji, dyanda ra oruji jeb'i mba ra kich'iji a nu b'epijnu.

Nu B'epji k'o pjozte k'a pepji mbara yo ts'itr'i k'a mazhi na nojo nu pa'a 30 naja zana nu kje'e 2012 Junsuji nrexe k'o b'ub'u añeba kja ne Xorxiskuama "Gaceta del Gobierno" ra Junsuji nu tr'unu nu pa'a 29 naja zana ñe nu zana naja ne kje'e 2016 o mama k'o b'ub'u nza kja mama yo tjuru.

K'e yo modificacion ñe jok'u a yo tjuru, ri jña'a kja ejecutivo ts'ibondo por K'a ro mamaji kja numeral 8.4.2 insiso c) kja yo tjuru, nu arkate nu taka, o mama nu tr'unu CAyS/PPIG/SE-01/2017-01 ra pepji un naja pa'a, nu pa'a 12 naja zana ñe kje'e 2017, o mama nu xiskuama ñe junsuji 21506A000/RO-004/2017, ñe nu pa'a 13 naja zana ne kje'e 2017, t'anguxoru ko pepji nu b'ub'u, k'o mama nu tr'unu 23, ngekua mama yo tjuru ne b'epji ne pjozteji mbara Ts'ibondo ngekua ro mam'a yo b'ub'u a xoñi.

Nu skuama pezhe 208F1A000/RESOL-004/2017, nu pa'a 18 naja zana ne kje'e 2017, nu Consejo k'u taka na jo'o, k'o mama nu Ley ngekua ra taka na jo'o k'a Ts'ibondo ñe ye tr'ajñiñi ñe nujo tr'unu, o mama texto nujo o potuji yo in tjuru ra tsja'a; nujo mama axese, mama akjanu.

YO KO MAMA NU SEKRETARIO NE PJOXTEJI, NGEKUA MAMA YO TJURU NE B'EPJI NE PJOXTEJI MBARA E TS'ITRI K'O RA TE'E NA NOJO:

YO IN TJURU MA RA TSJA'A NE B'EPJI KJA NE PJOXTEJI MBARA E TS'ITRI K'O RA TE'E NA NOJO

1. Nu mama textjo

1.1 Nu k'o mama ne b'epji

Nu b'epji ne pjozte mbara na ts'itri k'o te'e na nojo ne k'a jokũ in zakũ yo e ts'itr'i nreze ma ga mus'ũji asta ma'a ri pes'iji ko nziyo tsje'e, k'o ri pezhi dya mimi na jo'o; dya jñanraji na jo'o; siji jñeche ke na mizhi o nujyo o zantraji, nujyo ts'itr'i k'u dya p'esi nana o ma ga muzũji jñi'i ts'itri, nziyo ts'itri o mazhi na punkjũ, nrrezhe k'a ga muzũji asta ma'a ri pes'iji nziyo tje'e, k'o dya ri jũji tropjũ; ko mimi ko in tata nza kja'a jñi'i o nziyo te'e.

Nu b'epji k'o nujya:

- a) Ts'itri k'o ñoma;
- b) Te'e na jo'o;
- c) Mbedyi k'o na nojo;
- d) Pjorũ ye nginch'i; ñe
- e) Ra moji ko in jyo'o.

1.2 Yo tjurũ yo át'á

Ne tjurũ k'a ra ñonũ yo te'e, k'a ra ra mimiji na jo'o.

2. Yo mama yo jña'a.

Mba yo tjurũ yo b'ũb'ũ, mama ga kjabá:

Yo ti'i dya te'e na jo'o, na dya mbejñe na jo'o dya te'e na jo'o, k'o ya jñabe ko texe yo te'e k'o b'ũb'ũ jango ra tsja'a dya ngeje na te'e na jo'o.

Yo pjons'ũji, yo ti'i k'o pes'i 0 a 14 kjé'é ko b'ũb'ũ k'o texe yo te'e mbara ne b'epji kjane pjozteji mbara e ts'itri k'o ra te'e nojo.

B'os'i jñonũ, ko e jñona ko unũji k'o e te'e k'o pjos'ũ nu ne b'epji ne pjozteji mbara e Ts'itri k'o ra te'e na nojo, ko k'o e bertiente.

Ngumũ jango ngeje ra dak'ũ nu jñonũ, a yo nunu k'e b'ũb'ũji kja yo menzumũge kja yo bepji Sokiales mbara nu ra ũnu kja yo b'os'ũ k'o jñonũ a yo te'e kja ts'ajñiñi, ñeje ra pepji ko nu Ngumũ a Ts'ib'ondo a Balle, Nu ka zona Ka oriente, ñeje ko mama texe ko kara a d'año Jñiñi, nza kja mamaba.

CIEPS, k'o e te'e k'o b'ũb'ũ kja ra tsja'a t'onũ ñe ra mama jango ga tsja'a ne polika kja ne B'ondo.

Nu komite, k'a komite ngumũ nu ne b'epji ne pjozteji mbara e Ts'itr'i k'o ra te'e na nojo.

Yo komite in jñiñi, nu yo komite ko kja'a in jñiñi.

Dya te'e na jo'o, nu nzero dya te'e na jo'o, dya o mbjeñe, k'o dya b'ũb'ũ na jo'o dya ejñe ñe dya pepji, nge dya kja'a na jo'o tsja'a ko pes'i 0 ñeje 14 kje'e nza kja'a mama yo te'e a B'ondo.

Yo b'epji kja in jñiñi, nu b'epji ko pepji ngek'ua ra pjons'ũ te'e ñe yo arkate a B'ondo ko karaji a d'año jñiñi.

Ka ngumũ ka jentjo kara na b'ezo, nuk'ua jentjo b'ũb'ũ na jyo'o ñe o ts'it'ijnu.

Jango b'ũb'ũ yo pepji, nu yo e Subsekretaria pjozte a Zumi k'a b'ũb'ũ a ts'ib'ondo kja p'atjũ B'onro nororiente ñe kja p'atjũ oriente nu Sekretaria ne b'epji ne pjozteji nu arkate nu ts'ib'ondo ñe yo in ngumũb'epji.

Nu Instansia yo tjurũ, nu Sekretaria kja ne b'epji ne pjozteji nu Arkate Ts'imbondo ñe k'a komite ngumũ ne b'epji ne pjozteji mbara e ts'itri k'o ra te'e na nojo.

K'o dya janra, k'a ts'itri nu dyenje 0 ñeje 14 kje'e k'a dya janra na jo'o o dya janra.

Nu tjurɔ, k'a in tjurɔ ñe ne pjozteji nu Ts'ib'ondo.

In chju'u yo tep'e, k'o e te'e k'o o jñuzɔ in chju'u, k'o pezhi nrrenxe k'o orɔ ngekua ra pepji k'a ne b'epji ne pjozteji mbara e Ts'itr'i k'o ra te'e na nojo.

Nde k'u jango ra ɔnɔ, ngeje na plastiko jango ra jñanda ñ era kuatɔ ye te'e k'o tr'unɔ, ngekua ra unuji in merio.

Ts'itr'i, yo b'ejña ñe yo b'ezo ko pes'i otjo ñe dyecha nziyo kje'ɛ.

Nu ts'itri ko dya tee, k'o e xut'i ñe yo t'i'i k'o kja o muzɔji asta k'o pes'i nziyo tsje'e, k'o dya b'ɔb'ɔ in nzero na jo'o, k'o dya o te'e na jo'o in ts'iñi, k'o axke mimitjo ga k'jano o k'o xi ra jogɔ, k'a dya jezhi k'a jeko nre ra tsja'a pama pama, k'a ra mbipi jango ga mimiji ñe k'o e te'e ko k'o b'ɔb'ɔ.

Jango ra dyopjɔ chju'u, kja ne b'ɔb'ɔ ne Pjoxte ko kuatɔba, ngek'ua ra so'o ra unuji ko pjenda ne'e mbara kichi yo te'e ra pjons'ɔji.

Ya bo mimi yo lele, nu eje yeje o jñii lele ko buntjo.

Nu ts'itr'i ko dya p'esi tata ñe nana, ma o bezi nza ye in tata nza o nruji.

K'e nte'e k'o tr'unɔ, ngeje ye nte'e k'ɔ juns'ɔ in chju'u k'e memunu a ts'ib'onro k'o árá ke k'os'ɔ jango k'a ne b'epji ne pjozteji mbara e Ts'itri k'o ra te'e na nojo.

Nu k'o dya ju'ɔ merio, ye te'e ko pepji mbe dya zás'á un k'o kjontruji mba ra tomɔ texe k'o nesta.

Nu b'epji, k'a ne b'epji ne pjozteji mbara e Ts'itr'i k'o ra te'e na nojo.

Nu ne b'epji ne pjozteji, yo kja yo arkate mbara ra mbos'ɔ yo e te'e k'o tropjɔ mbara k'o dya nda ju'ɔ. K'a mama zheje jango ra pepji.

Nu k'ɔ ra jyanda in zakɔ, nu b'epji jango ra nu'u in dye'e ko ra mama kjo ngeje in nɔ'ɔ ñe in jyo'o yo in ts'it'i.

O nde'e, yo te'e k'o ngexe nu nzero ñe k'o juns'ɔji yeje ñe jñii k'o 10% ko ngexe nu nzero nu nde'e, ximi dya jñada mborke o nde'e textjo yo nzero ko tsjaji nu ndeje na paa nu sibi.

Tjurɔ, k'o in tjurɔ k'a mama jango ra pepji nu b'epji.

Nu pa xoñi, k'a tata, nana o naño te'e k'a tjuru pork'a ts'itr'i mbara ra dyatr'a k'o e xiskuama ñe k'a pa ju'ɔ k'o pjons'ɔji.

Pje ra mama nu pjozte, ngeje ko ra mama nu pjozte, kja ne pjorɔ, ngeje ko ra ngotɔ na te'e.

SEDESEM, k'a Secretaria kja ne b'epji ne pjozteji nu Arkate Ts'imb'ondo.

Nu ja ba tsja'a, nu tezi kja enje in chju'u yo pjons'ɔ, ñe texe ko ra unɔ yo te'e.

Nu t'i'i k'o ne'e, nu t'i'i ñe xut'i ko juns'ɔji ko nu nana ñe tata mbara ra unɔji nu merio ne b'epji

Tr'ɛzi nu mazi k'o skuama ngeje na nutr'ab'ɔji in chju'u mbara ja ga ra unɔji k'o e xiskuama ñe k'a pa ju'ɔ k'o pjons'ɔji.

Ra ɔnɔ, nu merio ra unuji k'o na plastiko k'o kjontruji ye te'e o na monedero electroniko.

Ra dyeteji mi na jo'o, ra unuji na dyeteji mi na jo'o ko ne'e yo Ts'itr'i mbara b'ɔb'ɔ ko pes'i na sodye na zoo.

Nu jango ra pjoختهji, kja ne Diresio kja kjaji Pjoختهji nu ko dorkejeme ngekua ra dyat'a yo ts'it'i.

Ja ba mimi, Yo te'e ko mimiji a jñiñi ñe ko dya ba mimi na jo'o kja in jñiñi, xo ko dyanda b'ub'ub' na joo in nzumuji xo, ko nestaji ra pjons'uji yo arkate a Ts'ib'ondo.

3. k'o ne'e ra tsjaji

3.1 k'o kjaba

Ne ra jokuji in zakuyo yo ts'itr'i yo dya muzuji na jo'o, k'o pes'i VIH/SIDA o dyabete, o ma ga muzuji jñi'i ts'itri, nziyo ts'itri o mazhi na punkju, nrrezhe k'a ga mus'uji asta ma a ri pes'iji nziyo tje'e, k'o dya ri juji tropju, xo ko kara ka in nzumuji jentjo na b'ezo ngeje in jyo'o.

3.2 Ngejya

3.2.1 Yo ts'itr'i k'o ñoma

K'a ra ñonju na jo'o k'o e ts'itr'i k'o dya b'ub'ub' na jo'o in nzero o dya o te'e na jo'o in ts'iñi, k'o dya ri juji tropju.

3.2.2 Ko te'e na jo'o

K'a ra ñona na jo'o yo e ts'itr'i yo pesi Dyabete k'o dya ri juji tropju, k'e ra zakju k'o autismo, k'e dya jñanda, K'a ra ñona na jo'o yo e ts'itr'i yo pes'i VIH/SIDA o ngisejme k'urorpu k'o dya ri juji tropju ñe k'a ximi ra joju k'a tropju k'a ju'ju k'o in mbedyi.

3.2.3 B'edyi k'o na nojo

K'a ra ñona na jo'o yo e ts'itr'i k'o jñi'i ts'itr'i, nziyo ts'itr'i o mazi na punkju, nrrezhe k'a ga muzuji asta ma a ri pes'iji nziyo tje'e, k'o dya ri juji tropju.

3.2.4. Pjoruj ye nginch'i

Ra pjosuji yo mbedyi k'o dya ju'ju merio, jando naja o ma ngeje trs'ikeji ñe ma prjoruj na nita, zizi o kjuarma porke dya kja b'ub'ub' in tata ñe in nana, ñeje ko dya b'ub'ub' ko nu ñju'ju.

3.2.5. Nu b'epji ko nu dye'e in jyo'o

Ra pjons'uji pjenda nesta kja in nzumuji ko jentjo kara na b'ezo, angezeji ngeje ko dya ju'ju merio ñe pje ra siji ñe na te'e nu b'edyi ngeje na ts'it'i.

4. Nrenxe k'o xt'xji

4.1 Nrenxe k'o te'e

E ts'itri k'o b'ub'ub' a Ts'ib'ondo a B'ondo.

4.2 Ts'itri ko nestabo ra mbosuji

K'o e te'e k'o b'ub'ub' a ts'ib'ondo ñe dya ju'ju tropju.

4.3 K'o e te'e k'o ne ra mbos'uji

4.3.1 Ts'itr'i k'o ñioma

E ts'itr'i k'o dya b'ub'ub' na jo'o in nzero o dya o te'e na jo'o in ts'iñi, ñe k'o dya janra k'o dya ri juji tropju.

4.3.2 Eje ra te'e na jo'o

Nujyo dya na punkjũ k'o so'o diabetes, kanser, dya jyanda, VIH/SIDA, nu k'o dya jũũ tropjũ o nu k'o dya jũũ pje k'o ra si'i a kjanu mimiji kja o nzumũji texto yo.

4.3.3 Eje bedyi na nojo

Nujyo dya na punkjũ nu yo jñi'i, yo nziyo ñe yo kara na punkjũ te'e nu k'o dya jũũ tropjũ o nu k'o dya jũũ pje k'o ra si'i.

4.3.4 Eje pjorũ ye nginch'i

Yo ts'itr'i k'o prjorũ na nita, zizi o kjuarma porke dya kja b'ũb'ũ in tata ñe in nana, k'o b'ũb'ũji na nzumu janjo dya jũũ merio.

4.3.5 Nu b'epji nu dye'e in jyo'o

Yo ts'it'i ko kara ka in nzumũji ko jentjo kara na jyo'o, ñe angezeji dya jũũ pje ra si'i ñe dya mimi na jo'o.

5. Jango ra seje

Ne b'epji ra seje kja yo 125 t'ajñiñi nu ne b'ondo, ma ra neji nujyo jũũ tr'opjũ.

Nu nunu kja informaci3n ro kja'a CIEPS, ra unũ informaci3n kja t3rminos kja tjurũ ra unũ angezeje kja Sistema Ts'ibondo kja ra pedye ũbi nu tjiimi.

6. Pjos'ũ

6.1 Pje k'o ra pjos'ũ

Na pjos'ũ ra unũ na b'osi jango po'o jñonũ o ra dakũ tropjũ maxi kja nu ts'itri ra unũ zana zana nza kja ra unũ dyech'a yeje nza kja mama ne jmu'u.

6.1.1 Eje ts'ike ñomũ

Ne pjos'ũ ra te'e nojo unũ na b'osi jango po'o jñonũ kja zana zana.

6.1.2 Eje ra te'e na jo'o

Ne pjosũ ra te'e na nojo nu ra unũ na b'si jango po'o jñonũ kja nu sodyeji ñe ra dakũ tropjũ zana zana ñ era unũji \$500.00 (ts'ite mbexo 00/100 M.N.).

6.1.3 Eje bedyi na nojo

Ne pjosũ ra te'e na nojo nu ra unũ na b'osi jango po'o na punkjũ jñonũ sodyeji ñe ra dakũ tropjũ \$500.00 (tsite otjo mbexo 00/100) zana zana texe yo in b'edyi.

6.1.4 Eje pjorũ ye nginch'i

Ne pjos'ũ ra te'e na nojo nu ra unũ na b'osi jango po'o na punkjũ jñonũ ñe ra dakũ tropjũ \$500.00 (tsite otjo mbexo 00/100) zana zana texe yo in b'edyi.

6.1.5 Nu b'epji nu ko paa nu dye'e ko in jyo'o

Nu pjons'ũ ngeje na b'osi jñonũ ko ra unũji texe yo zana ñeje ra unũji o ra manda merio \$500.00 (ts'ite mbexo 00/100) na naja ñeje ts'ich'a ra yepe ra pjons'ũji.

6.2 Ja nzi pjos'ú

Texe nu pjozte únú nu arkate a Ts'ibondo, ngeje SEDESEM, texe nu k'o ra únúji pjozte dya pje ra kjontrúji.

7. Jango ra tsjaji

7.1 K'o ra mbos'úji

7.1.1 kjo ra ngeme

Texe ye te'e k'o p'esi nu pjozte ra ngemeji akjanú, ngetrjo ke ra tunúji texe nu yo ra dyorúji.

7.1.2 K'o ra dyorúji ñe kjo ngeje k'o ra mbos'úji

7.1.2.1 K'o ts'ike k'o ñomú

- a) Ri pes'iji 0 ñe 14 tsje'e;
- b) B'úbb'ú kja ne Ts'ib'ondo;
- c) K'o ri sodyeji, o yo k'o ndezho;
- d) Ma dya ri pes'i pje ra ñonú ñ e jñonú; ñe
- e) Ñe k'o ra mama k'o jmurte Nu ngumú kja Pjons'ú te'e.

7.1.2.2 Eje ra te'e na jo'o

- a) Ri pes'iji 0 ñe 14 tsje'e;
- b) B'úbb'ú kja ne Ts'ibondo;
- c) Gi so'o ne dya ri jyanda, ri ngeje d'año te'e, nzijeme diabetes, nu kanser, VIH/SIDA ñe mo i s'odye ñe i ma'a dyat'a;
- d) Ma dya ri pes'i pje ra ñonú ñe jñonú; ñe
- e) Ñe k'o ra mama k'o jmurte nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.2.3 Eje bedye na nojo

- a) K'o e bedyi k'o pes'i jñi'i t'i'i, nziyi t'i'i ñe k'o dya t'i'i, k'o ri b'úntjo ri pes'iji 0 ñe 14 tsje'e;
- b) B'úbb'ú kja ne Ts'ib'ondo;
- c) Ma dya ri pesi pje ra ñonú ñe jñonú; ñe
- d) Ñe k'o ra mama k'o jmurte.

7.1.2.4 Eje pjorú ye nginch'i

- a) Ri pes'iji 0 ñe 14 tsje'e;
- b) B'úbb'ú kja ne Ts'ib'ondo;
- c) Ri b'úbb'ú ko na in nita, zizi o kjuarma porke dya kja b'úbb'ú in tata ñe in nana, o in nana dya so'o ra pjorú.
- d) Ma dya ri pes'i pje ra ñonú ñe jñonú; ñe
- e) Ñe k'o ra mama k'o jmurte.

7.1.2.5 Nu b'epji ko chju'u nu dye'e in jyo'o

- a) Ra pes'i 0 (otjo) a 14 kje'e;
- b) Ko kara ka Ts'ib'ondo a B'ondo;
- c) Ko dya djenje pje ra ñon'ũ ñe dya mimi na jo'o;
- d) Ko b'ũb'ũ ko na jyo'o kjo ngeje b'ezo; ñe
- e) Ñe k'o ra mama k'o jmurte.

7.1.3 Xiskuama ka ri dyũs'ũ in chju'u

Texe yo eje, dya ngextjo kjo ra dyorũji k'o ri mamũ a xeze, xe ri unũ:

- a) Na xiskuama nu k'o mi ngextjo ne bejmi nu ba e'e in jmi'i ñe ne bejmi; jango ra enje ja menzumũ kja Ts'ibondo, ma un ts'itr'i dya b'ũb'ũ ko in ndajmu ra kizhi na Constancia jango b'ũb'ũ ngekua ra chejui.
- b) Ri jizhi nu CURP un ts'itr'i ne nu k'u ndajmu;
- c) Na xiskuama nu k'o mi ngextjo ne b'ejmi nu jango mi jmusũjini yo ra mbos'ũ ñe ne b'ejmi;
- d) Mba nu b'epji ko chju'u Ts'it'i ko nzhodũ, na xiskuama nu k'o mi ngextjo ne b'ejmi kja nu ra mamũ k'o bejmi k'o mi sodye ra dakũ kja ngunãte,;
- e) Na xiskuamũ nu k'o mi ngextjo ne bejmi ra mama jango ri nguarũ ra unũ na ngunãte janga ra ma. Mu k'o gi pes'i diabetes o VIH/SIDA o ngisejme k'ũ popũ, mbara yo Eje ra te'e na jo'o ñe Eje yo mburũ jango po'o jmu'ũ; ñe Eje ra mãjãji;
- f) Na xiskuama nu k'o mi ngextjo ne b'ejmi gi b'ũb'ũ ko na in nita, zizi o kjuarma ko ra ne'e ra mama nu arkate;
- g) Nu b'epji ra pjons'ũ k ori kjinch'i , na jeb'i ko ra mama kjo ngeje ra pjorũ nu ts'it'i ra ngeje na pale o na male, xo so'o ra pjor'ũ nu in zizi o na se'e a kjanu ngeje na arkate a jñiñi ra jyesi ra pjorũ xo so'o ra mama nu Prokuradoria ko Pjorũ yo xut'i o yo t'i'i kjo b'ũb'ũ a Ts'ib'ondo, xo nu DIF.
- h) Nu b'epji ko chju'u ko in dye'e in jyo'o, ra tuns'ũ na jeb'i ko ra mama ke in jyo'o ngeje ngextjo ko kara ka in nzumũji (na xiskuama ka ra mama ke in nana ya ndu'u ngeje ra pjongũ na te'e ko pjorũ yo ts'it'i ko kara a Ts'ib'ondo a B'ondo, nu ko pjorũ yo ts'it'i a ñe in b'edyi, nu ko pepji in jñiñi DIF; ñe
- i) Ñe k'o bezi k'o ra mama k'o jmurte.

Mbara textjo nu Eje bedye, o k'o jũns'ũji k'o chju'u k'o mama nu tr'unũ pepji na Ts'ibondo, ñe nza kja ra mama yo tjurũ mba ra ngaraji na jo'o yo ts'it'i.

7.1.4 Kjo ngek'o ra unũ

Ra ot'ũ ra unũji nu pjons'ũ yo te'e ko ya teb'e ñe ko pes'i yo kjo pjenda orũ nu tjurũjnu:

- a) Nu ko dya so'o o te'e;
- b) Nu te'e ko o kjaji na chu'u;
- c) Nu tata o nana dya na jo'o o te'e o pes'i na VIH/SIDA o o nde'e;

- d) ko b'úbb'ú kja ne in jñiñi; ñe
- e) Ñe k'o bezi k'o ra mama k'o jmurte nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.5 Chjurú

Ne te'e ra tsja'a texe k'o ra dyotú kja nu pa'a ñe jango ra xipji mbara mamu ne ngub'epji ne pjozteji.

Yo jmurte nge angeze ke ra mború ñe ra jmurú texe ye xiskuama ke unuji ye te'e ke pjozteji, texe ye skuama ra tunuji kja jmurte ngekua ra mamaji ja o jyi ra unuji nu pjozte.

Yo jmurte yo jñiñi ra tsa'a yo ra jñanda ra tsaji na jo'o kja nu dyotú akjanu ra chágá ane ngub'epji ne pjozteji.

Texe te'e so'o ra chjuru kja ne pjósú, yo ra tsaji dya ra ngontrú ni xeri ne mbexo maxi dya mi ne'e dya kja ndumú.

7.1.6 Nu jeb'i

- a) Na xiskuama k'ú ra mama ke dya pes'i merio ñe dya pes'i pje ra ñonú Kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo; ñe
- b) Ñe k'o bezi k'o ra mama k'o jmurte nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.7 Ra opjú kja ne xiskomu texto k'o ba eje kja ne t'askuama

Ne b'epji ne pjozteji opjú in chju'ú kja ne xikomu kja nu b'úbb'ú yo te'e nu k'o ra mbosú nu k'o mi junsú, nuk'o mi junsú ne tjurú k'o ra jandaji ñe jango ba eje texe k'o jña'a kja ne T'ibondo ñe kja ne jñiñi; yo mi dyotú ñe yo mi tsa'a mbara chjuru kja ne xiskomu jango b'úbb'ú yo mbos'ú nu yone bepji ne pjozteji jmuu kja ne Ts'ibondo, nziga kja yo naño jango ra tsaji, ra pjorú ngekjua dya ra mamu pje ngek'o dyotú dya so'o ra mamu, nza kja mama nu jña'a 13 nu VIII nu tjurú ñeje yo pezhe nziyo ñeje ñanto nza kja mama nu tjurú.

7.1.8 Pje ra tsja'a ne mbos'ú

- a) Ra unúji yo pjenda pjós'ú;
- b) Ra pepji ko nu komite in jñiñi;
- c) Ra pjorú in mentsjaja nza kja in chju'u; ñe
- d) Ra nuji na jo'o dya ra ante nza kja mama nu tjurú ko ra nuji na jo'o.

7.1.9 Yo ko nesta ra tsja'a yo nda'a te'e

- a) Ra jokú yo xiskuama mba nu b'epji;
- b) Ra jizhi nu xiskuama o jeb'i nza kja mama yo tjurú;
- c) Ra unúji yo ko nesta ra para ñe ndame ra para;
- d) Ra tsja'a nu ts'it'i ra ma'a texe yo pa'a ka ngunxorú, nza kja ra tsja'a ko ne'e; nza kja nu Eje yo ra chagú nuyo k'o dya jyesú ra b'úbb'újme na jo'o ñe Eje pjorú ye nginch'i;
- e) Ra tuns'ú in ts'it'i ka ngunat'e mba ra nuji ko na sodye o iyo, mba nza kja mama nu b'epji ko ra mimiji na jo'o yo te'e;
- f) Ra mamaji texe ko dya jo'o yo pjozte, mo dya ra tsjaji nza kja mama yo tjurú nu xiskuamajnu;

g) Ra kjaji ki tsja'a kja in ts'ijñiñi mo ra ne'e a kjanu; ñe

h) Texe ko ne'e yo jmurú te'e nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.10 Jinga dya ra so'o ra dyakúge

a) Ma ri mama mbechine kú dya ra so'o ri búbú kja ts'ib'epji;

b) Ma ri jñusú nro ri jñusú naño b'epji;

c) Ma ri z'odú kú o dyakúji ngek'o ri pjósú ne jmute o yo jmute; ñe

d) Nrexe k'o o mama yo te'e k'o búb'ú kja b'epji jmute nu ngumú kja pjons'ú te'e.

7.1.11 Ra dyeji yo te'e k'o jusú kja b'epji

7.1.11.1 Dya kja ra dyakúji

a) Ma ri zodú k'o o dyakúji;

b) Ma ri po'o, ri potu o ri únú nu pjoxte ñano te'e;

c) Mo dya ra ma'a ra resibi in chopjú ñe mo ra mezhe yeje zana, nu pa'a ko ya kjogú;

d) Ma ri potu, ri po'o, o ri ñusu ñano jña'a nu ko gi únú;

e) Ma ri ma'a a nandyo t'ajñiñi a Ts'ib'ondo;

f) Ma ri mama mbechine o ri unú nandyo xiskuama ngek'o ri jñus'ú kja Ts'ipepji;

g) Ma ri pepji ngek'o ra nrojo ne arkate, ko nu meriojnu;

h) Ma dya kja ri ne'e ri búnkjua;

i) Ma ra nru'ú ne te'e; ñe

j) Nrexe k'o o mama yo te'e k'o búb'ú kja jmute nu ngumú kja pjons'ú te'e.

Yo te'e k'ú búb'ú kja arkate ngejyo k'ú ra tsja'a nrexe k'o mama kja b'epji.

7.1.12 Kjo ri tsja'a ma dyakúji

Nu te'e ko ra pjons'ú ra pepji kja in jñiñi mo ra xipjiji a kjanu yo arkate.

7.2 Ra sotr'púji k'o ni jyodú yo te'e, a kjanu ra mborúji ja k'o k'araji

Ra sotr'púji ngek'o ri k'araj na jo'o ma ri tsja k'o mamaba kja ne ts'ich'a 15 kje'e.

Nu jango májáj májáj, ra tjorú mo dya xi sodye nu te'e nza kja mama ne jmu'u.

Nu jango pjorú ye nginch'i, ma ne nana búb'ú a pjoru, ra tjorú ma ne nana ra mbedye.

8. Yo arkate k'o k'arajiba

8.1 Yo arkate k'o mamaji ja ri tsjage

Nu komite nu k'u ra mamaji pje ra tsa'aji ñe pje ma pa'a.

8.2 Yo arkate ke pjoꝛú texe ye pjoxt

Ne ngub'epji ne pjoxteti ñe yo te'e k'o b'úbb'ú kja b'epji ngejyo ra tsja'a yo ra mama kja b'epji ñe ra mamaji yo mama kja b'epji.

8.3 Kjo nge k'ú ra tsja'a nu b'epji

Yo subsekretaria ne pjoxt kja ne batjú a Zumi ne b'onro kja ne jñiñi ñe kja balle ne b'onro kjane jodye ñe yo pjoxt kja jñiñi ngejio ra tsjaji yo mama kja b'epji, kja ne jñiñiji.

8.4 Yo te'e k'o pepji ngek'o ra tsja k'o mamaba**8.4.1 Yo te'e k'o k'araba**

Yo te'e k'o b'únk'ua ngeje:

- a) Na arkate, k'ú ngeje nu ra jñand'a k'ú ra b'úbb'ú na jo'o yo jñiñi;
- b) Na pjoxt, k'ú ngeje nu ra pepji kja nrexe yo ts'ipepji k'ú o pjos'ú yo nte'e nza kja un SEDESEM;
- c) Dych'a pjoxt, k'ú ngeje:
 - Na te'e k'ú pepji jango kja ne ch'opji;
 - Na te'e k'ú pepji jango kja yo ngunat'a;
 - Na te'e k'ú pepji jango kja yo ngunxoru;
 - Na te'e k'ú pepji k'a ra tsja ra b'úbb'ú na jo'o nrexe yo bedyi k'o mimi kja ne Ts'ib'ondo;
 - Yo te'e k'o b'úbb'ú kja jñii Subsekretaria k'ú pepji ngek'o ra b'úbb'ú na jo'o yo jñiñi SEDESEM;
 - Nu jmu'u ko Pjoxt yo jñiñi nu SEDESEM;
 - Na tee k'ú pepji jango kja ne chopji SEDESEM; ñe
 - Nu bocal nu arkate nu Konsejo a Ts'ib'ondo ko pepji mba ra pjons'úji yo jñiñi kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo;
- d) D'a k'ú pjezhi kja ne sekretaria ne Kotraloria, k'ú ri ngeje k'ú ra janda ne SEDESEM; ñe
- e) D'a b'epji k'o jmute, ne d'a k'ú xorte.

Textjojyo ri pes'iji d'a bezo k'ú ra mbos'úji.

K'o ra ñemeji rí d'ats'e.

K'o ra ñemeji so'o ra ñaji, ximi ra pasuji in dye'æ, iyo k'u b'epji kja ne Kontarloia ri negtjo k'u ra ñaa.

K'o ra mamaji textjoi k'o o pasuji in dyeji, ma dya o pes'iji textjoi in jña, k'ú presidente, ngek'u ra mama.

Ra jmur'ú jñi'i zana ma akjanu mamaji.

Ne Sekretario ra mapji k'o o xipji un prisedente e jñi'i paa, ñe d'a paa ma ra jmur'úji, ra jmut'úji 24 ndajme.

Ma ra jmur'úji textjoi ri ngeji k'o ri kjogu ndeje, ximi ri b'úbb'ú k'u presidente, k'u sekretariu, ñe k'u pjoꝛú ne t'opjú, k'o ra yaxu.

Textjo k'o ra mama k'o jmuu, x ora xipji k'o mebeppi kja ne ngujmu, k'o bezo k'o xoru, ñe k'o janda e te'e, ri negeje k'o ra janda kjo ra tsja na jo'o ne bepji.

Ra tsja d'a xiskuama jango ra yaxúji textjoi, ngekuara mama pje o kjaji ñe, ra so'o ra mama ko na jo'o, ra yaxu textjoi nu jmute.

8.4.2 K'o so'o ra tjsa'a

K'o so'o ra tjsa'a ye jmute:

- a) Ra nuji k'o e te'e k'o ra mbos'uji k'o te'e k'o dya kajá nrexe in xiskuama k'o mama nu pjozte, mbero neji k'u ra mbos'uji ye jmute ra mbos'uy yo te'e k'o dya b'ub'ub' na jo'o;
- b) Ra tsjap'uji k'o naño xiskuama nu jango ra jn'us'uji k'o dadyo te'e mara pjonkji k'o dyaja te'e, ra jñ'us'uji ma ra moji nu jango re b'ub'ub' ye jmute k'o j'ns'ub' ñe ma ra xipjiji ja'a;
- c) Ra manji ja'a k'o naño jña'a, ngekua ra ngejme na jo'o a kjan'ub' ra tsjapuji na jo'o nu pjozte;
- d) Ra jy'us'ub' ñe ra ngejme na jo'o nu pjozte, nu xiskuama k'u mama jango rga tsaji ngekua ra mbos'uji e te'e ñe ra pjonkji k'u dadyo e xiskuama mbero ye te'e ra tsja'a na jo'o ngekua ra un'uji nu pjozte;
- e) Ra tsjaji nu b'epji na jo'o ñe ra mama ko na jo'o nu b'epji, nu xiskuama ka juns'ub' chju'u ñe ra mama ñe jy'us'ub' k'o naño jña'a ye jña'a k'o a gi b'ub'ub';
- f) Ra us'ub' na te'e ko ra tsja'a nu arkate kja ne in jñiñi o na ngunxor'ub'; ñe
- g) K'o mama yo dyaja nu kja xiskuama ra tsjaji na jo'o;

9. Nu b'epji na jo'o**9.1 Nu b'epji pjozte**

- a) Ma a ga mama k'o b'ub'ub' nu kja skuama nu ngubepji pjozteje k'o un nu ngubepji pjozteje SEDESEM, ñe ye k'o janda kja nejñiñi ra tsaji ye skuama nu kja jñiji nu jange ra manji, ra opjuji na xiskuama nu jange ra mama jango ga mb'ur'ur'ji ñe jango ga nguar'ur'ji; mo dya kja'a kjo ngeje teb'e nu te'e, nza kja mama nu b'epjijnu;
 - b) Mo ri chun'ub' yo jeb'i, nu b'epji ko ra pjons'ub' ra jyanda ñe ra mama ko nu jeb'i na jo'o ma xi iyo, nujyo ra mandaji kja Unidad Administrativa mba ra dyop'ur'ji nu ka xiskuama ka kara ko teb'e;
 - c) Nu ngubepji pjozteje ra xipji nu jmute k'u ra xor'ub' na jo'o ye xiskuama ngekua ra unuji nu pjozte;
 - d) Ma ra mama ja un jmute nu nu ngubepji pjozteje ra xipji nu pjozte kjo ngeje k'u ra mbos'uji;
 - e) Nuk o te'e ko or'ub' ne ko dyenje texe yo jeb'i nza kja mamaba yo tjur'ub' ñe ko dya be pjons'ub'ji ñe ko ya kuant'ub' in chju'u ka jeb'i.
 - f) Nu ngumbepji ra mama jango rga jontr'ur'ji ñe jango ra ma nruji un pjozte, a kjan'ub' xipji un nu ngubepji pjozteje, a kjan'ub' ra xipji un Coordinacion de Administracion y Finanzas nu SEDESEM ngekua ra un'ub' nu merio ngekua ra pjotr'ur'ji k'o ra ub'jni;
 - g) Ye ngumbepji pjozte ra xipjiji, nrexe k'o o tsaji ñ era un'ub'ji na xiskuama nu jange mama nrexe k'o o mbos'uji, jero ra un'ub'ji ma dya b'e ra kjog'ub' ts'ich'a dyech'a pa'a un zana k'ub' o tsjaji; ñe
 - h) Nu B'os'i jñon'ub' ra un'ub' jentjo mo ra xipjiji jangua ra dyaku ñe xiskuama nu jange jus'ub' ye te'e k'ub' o mbos'uji;
 - i) Jange nu nana o tata kja ti'i dya so'o ra ma a mbejñe na b'os'ub' kja jñon'ub', nu komite ra mama k'o ra ngeje ub'nu na pjos'ub'; ñe
 - j) Nu Unidad Administrativa na jñusp'ub' kja ti'i.
- Ye pjozte dya ra ub'jni ma ra manji o ra tsaji k'o dya ga kjan'ub' k'o te'e k'o b'ub'ub' a xoñi ñe ma ra xipjiji o ra tjap'ur'ji k'o dya ga kjan'ub' ye nte'e k'o pjos'ub'ji.

9.2 Jũnsũji k'o naño e te'e

Ma ra dyok'ũji k'o mama nu kja xiskuama nu pjozte ra jũnsũ k'o ra mbedye nu kja pjozte ñe ra jũnsũ na dadyo te'e, ma dya ũnuji ñe dya jũnsũji ma o mburũ nu pjozte.

Nu pjozte ra xipji nu jmute jango nzi yo n'año te'e k'ũ o jũnsũji ngekua ra mburũ ra unũji nu pjozte mbero ra ũjni k'o ra so'o ra ũnũ un pjozte.

10. Yo jmute k'o naño

Yo jñiñi k'o ra ũnji nu pjozte dya so'o ra nruji k'o e pjozte k'o ixi ngetr'o, ñe dya so'o ra nruji k'o naño e pjozte ma jiyo dya kja xe ra ũjni.

Nu pjozte SEDESEM so'o ra mbosu k'o naño e pjozte ngekua ra tsaji na jo'o, ñe ye jmute k'o b'ũb'ũ kja in jñiñi ye te'e so'o ra pjozante.

Nu SEDESEM so'o ra tsaji na mbaxkjua k'o yo naño pjozte ngekua ra tsaji na jo'o.

11. K'o ra tsaji k'o ye te'e

Yo te'e k'o ũjni ye pjozte ra pepjiyi k'o in jñiñi ma ra matrũji, ñeje ra pepjiyi k'o nu arkate, ñe ye ngunxorũ ñeje nrexe nu jñiñi.

12. Pezhe jña'a

12.1 Yo pezhe jña'a

Ma re pezhe e jña'a k'o in tsaja ye pjozte ra tsapuji k'o mama k'u tjurũ, ñe re tsjak'ũ kua rga xitsi ye jmute.

Ye jña'a k'o b'ũb'ũ kja xiskuama ra kuarũji kja in "xiskuama nu arkate" ñe nu kja in xiskuama nu nu "Gaceta del Gobierno" ñe ra so'o ra nu xiskuama kja interne kja SEDESEM.

K'o mama nu jña'a dyech'a jñincho 18 nu tjurũ, nrexe ye xiskuama k'o ra kuarũji ñe ra xorũji nu kja pjozte re mama nu jña'a:

"NUJNA B'OS'ŪTE DYAK'O IN TSAJA, DYA PESK'O RA NU'U YO JMURŪ TE'E. DYA SO'O RA USAJI GUA N'AÑO B'EPJI UN JANGO DYA PJOS'ŪJI NTE'E K'A DYARGA JO'O RGA PEPJI NUBA B'OS'ŪRE RA WENCHIJI ÑE RA MATR'ŪJI KJA ARKATE JANGO GA MAMA K'A TJURŪ JMU'U"

12.2 Nu jña'a k'u matr'ũ te'e

Nu jña'a ra mama nu arkate k'u b'ũb'ũ a Ts'ib'onro, nu SEDESEM, ra mama nu kja nu ngub'epji pjozteje nu jango pezhaji jña'a.

13. Jango rga ñ'etse

Nu ngubepji pjozteje re tuji ye xiskuama nu jange jũnsũ ye te'e k'o ũjni ye pjozte, k'o mama nu tjurũ 92 kja jña'a XIV nu jña'a p), nu kja tjurũ k'o mama ye jña'a k'o ra dyárá ye te'e k'o b'ũb'ũ a Ts'ibonro ñe yo jñiñi.

14. T'epi

Nu ngubepji pjozteje nu pjos'ũ ye te'e ra nu'u nu b'epji b'os'ũ, jango ga mama k'e jña'a k'o tsa'a ngekua ra mama k'a jmute nrexe k'a ja'a ma ra jmurũji.

15. Jango ra tsaji nguenra

15.1 Jango rga tsaji nguenra a xes'e

So ra tsjaji ngenra zo ri ngextjo a xes'e, k'a ra nu'u k'ú CIEPS k'a ra jokú na jo'o k'o in b'epji nu pjozte.

15.2 Kjaji ngenra k'o a pjongúji

Nu ngubepji pjozteje ra mama janga ga kja'a pe gi ñe k'o nte'e k'o pjos'úji tsjema tsjema CIEPS, k'o kja munro jango ga kja'a k'e jña'a k'o orúji.

16. Nu jango k'ara ko kja ñe jña'a

Nu nu'u, ñe janra k'o unúji b'os'ú, ra mimi k'a t'angumú k'o pjorú ye chopjú a Ts'ib'onro, ñe nu Sekretaria ne Kontraloria nu Ts'ibonro ñe nu Organo de Kontrol Interno nu Sekretaria nu pjozteji SEDESEM, nu jango ra nuji jango rga unúji k'o pjozte yo nte'e.

17. Koxte ñe kjos'ú

Nrexe k'odya i ne'e ra tjsayo te'e, nrexe k'o i ne'e mama k'o yo jmúte ñe k'o dya i ne'e k'ú tsjaji yo te'e ma i dak'újme yo apoyo, ra s'ó'ó mamaji d'a te'e o nrexe k'ú b'ú'ú k'jane jñiñi, a kjanu:

a) Soo ra dyopjú:

Jango b'ú'ú yo jña'a k'o mama yo te'e k'ú b'ú'ú k'jane oficina central de la Dirección General de Programas Sociales, menzumu a Av. Baja Velocidad Paseo Tollocan número 1003, Col. Zona Industrial, Toluca, C.P. 50071, Toluca, México

b) Soo ra jña'a k'o in jña'a t'ezí:

Kja ne T'angumú jango kjaji ne bepji k'ú pjozte 01 (722) 2 26 01 82; ñe kja ne ndetjo k'o ra dyara ne telephono kja ne Jmu'u Ts'ibondo (CATGEM) dya ra n'estaji merio 01 800 6 96 96 96 a mbo'o kja B'ondo ñe 070 mba ra Zúmi ñe yo jñiñi k'ú b'ú'ú bextjo.

c) Soo ra dyopjú k'jane:

Kja ne korreo elektroniko dgprogramasociales@edomex.gob.mx ñe K'o b'ú'ú kja www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Ri mats'e:

Kja ne Kontraloria ne SEDESEM k'ú b'ú'ú kja ne Av. Baja Velocidad, Paseo Tollocan pezhe 1003, km 52.5, Col. Zona Industrial, Toluca, kja ne Ts'ib'ondo México, C.P. 50070, telephono: 01 (722) 2 26 01 94; ñe kja ne ngumu k'o pjozteji ye te'e, ñe kja ne ngumu k'o para kja ne Sekretaria ne Kontroloria kja ne Ts'ibondo.

K'O E JÑA'A K'O B'EZHI

NAJA. Júnsúji nrexe k'o b'ú'ú añeba kja ne Xorxiskuama "Gaceta del Gobierno".

YEJE. Yo jña'a k'ú mamaji yo jmúte ra s'ó'ó ngich'i ma ra kjogu d'a pa'a k'o júnsúji kja ne Xorxiskuama "Gaceta del Gobierno" ñe ra s'ó'ó pjú'úji ngich'i ma dya ra dyopjúji naño jña o ma dya kjuarú yo b'epji.

JÑI'I. Yo tjurújnu ra pjongú kja ne xiskuama mba ra paraji na jo'o.

NZIYO. K'a pa'a k'a ro kjogú ma ra unúji k'e pjozte ko unú un b'os'ú, ke na tsjaji jango ga mimi tr'apjú.

TS'ICH'A. Texe ko dya janda nu tjurújnu, ra pepjiji nu jmurúte.

Júnsú kja ne jñiñi kja Zúmi de Lerdo, t'ajñiñi kjane Ts'ib'ondo, da nu pa'a dyech'a nzincho 19, naja zana, nu kjé'é dyote dyech'a jñinchjo 2017.

**ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ
NE SEKRETARIO K'O PJOXTEJI
KJA NE TS'IB'ONDO**

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ, RA NDÄ HEKE NZAYA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI DI GE RA XENI HNINI M'ONDA, NGU XA THUTSI KA YA XENI 3 HEKE XI, 5, 6, 10, 11 NE 17 KA RA HEKE IV DI GE RA HMÄNDA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI DI GE KA RA XENI HNINI M'ONDA; 6 KA RA HEKE XI, 8 NE DI GE KA RA HEKE III, 19, 20 NE 26 NE DI GE KA RA HMÄNDA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI DI GE KA RA XENI HNINI M'ONDA NE 6 DI GE KA RA HEKE VII DI GE RA HMÄNDA MBO RA HEKE NZAYA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI, NE

KONGEHIA

Ge konge ra nuä ra mefi ngatho jäi ra Xeni hnini Mondä, ge petsi da jamasu nu ha habu ha ra hnini ä, gatho ya jäi nu u mu mbo u, ne gatho nuu da thoki n'a ra hogä nte nuä ya thändi befi da nte ya hnini hinte pets'i, jage xa un konge ya m'efi pa di mfats'i, di m'ui xanhio, ddi ñuni pa ge di kj'm'i ra thuhu dige hnini ja ra xeni hai M'onda, ne konge di dati ya m'otse nts'i, page di ja masu nguu ya hnini di un rangutho.

Ge konge hangu bi gohi ra Hmunts nts'ui Ngatho M'onda un ha di boni dige di un ha di nte ya hnini (CENEVAL) ra njeya 2014 ja Xeni hai M'onda petsi ya hnini to hinte pets'i te di ñuni dige 3.9 m'o ya m'o xi jar m'edi te zi 3.5 ne tengu ya jäi hinte hä ra bojä pa di tai ra m'ots'e nts'i page di un hinte petsi te da zi, ge 3.3 m'o ya m'o ya jäi pa di m'ui ra nhio

Ge Konge ya nguu m'ui hinte petsi tsa da nte nuna ra m'ui konge di dati ya mfats'i pa di nte ya hnini, kongena tsa da da un ya hnini, da higi xanhio ne di nte di tähä.

Ge nu gä ndui ra "ra ndui jäi" ne ha xi nfädi ge xi ja masu konge ya nzaya ka ya xeni hai m'onda pa di mfoxhu pa di hioki ya m'efi u ngu xi ja m'edi ka ya hnini ha m'ui ya jäi, ge xi di zotse dar nhio ha di thoki, ha nzotse ra nhio pa di thoki ra m'efi xa nfeni pa di nte ya m'ui ya hnini, ne xi di thändi ge xi thoki ra nhio ne zämu di thändi di thoki ra za digenyu ya m'efi.

Nu pa yut'i nuna ra m'efi mfatsi da nte ngatho jäi handi ne petsi da mpefi ra za, ne njabu nuä m'a ge da nja masu ra nzaki ya jäi, ra mfatsi, njabu nuä ra pa ra 30 ra n'a nzänä ra j'eya 2012, bi thoki ne bi njuki ka ra "Gaceta del gobierno" nuna ra ya mfontsi pa da uni nuä mfatsi ne xi di yut'i ra pa 29 ra n'a nzänä 2016 Ngu xa hmä ne xa tsutsi, pa di nfatsi ya jäi, ngu xa hmä pa te di t'opi ya to di nfatsi digenyu.

Ge ra hmuntsi nzaya nu ha di thoki j ara m'ede 8.4.2 ra c) ne ha di m'äpu ya thoki, ya m'efi u xi hmä ne xi xa ngohu ka ra CAyS/PSAEM/SE-01/2017-01, ne habu ra hmända ge da tote nuya ya noya, da nte ngatho jäi ra pa ra 12 ra n'a nzänä ra j'eya 2017, ne ha xa hmuntsi pa di mfatsi ne ya ngatho jäi ngu nuä ra hemi ra 21506A000/RO-003/2017, ra pa n'a 13 n'a ra nzänä n'a 2017, ra Ndä nguu Ngatho dige ha t'uni ya Mfats'i dige ra thot'i nupu ha bi hogi bi thutsi ra 23 ka ra nuna ra hmända pa di nte ya m'ui ya hni ni ka ra xeni hnini M'onda, ne xi hmä bi njuki di gensena.

Ge konge ra m'ede ya hem'i xa thutsi 208F1A000/RESOL-003/2017, ra pa 18 di ge ra n'a nzänä 2017, ra ndä nzaya h'u ha di thoki ra nhio ra m'efi di gen'ä, xa juiki ka ra hnini xeni M'onda ne ka ya Ta hnini ngu xa hmä ka hmända, pa xi n'u ne di mpot'i mu jar m'edi pa di m'efi; ngu xa tsutsi m'etho, ge njapu xa boni nuya pa di thändi:

KONGE RA HEKE NZAYA N'U PA DI NTE YA M'UI YA HNINI KA RA XENI HNINI M'ONDA, HA GÄ MPODI YA M'EFI RA NFOXTE KA YA HNINI PA DI NTE YA M'UI YA HNINI NUNA RA NFXTE RA THUHU YA TE DI ZI RA NHIO, NGU GÄ NGOHI HA GÄ M'ÄPU.

HMÄ HANJA DI THOKI KONGEN'Ä RA M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI RA THUHU YA TE DI TSI RA NHIO

1. Pa ge u gatho

1.1 Te di boni ra thoki

Ra Nguu Hmuntsi Mfatsi ngatho jäi ne nuä da su nepu da hñuni n'a ra hogä hñuni ha ra xeni hnini M'onda ne ge nuna petsi da mpefi pa ya hinda nja to xi ja ya hioia, ha ra xeni ä habu ya ya jäi u, ha nuya da thumabi u n'a ra mfatsi ge ra thuhu botase mfatsi da nja ra hñuni ra nhio.

Ra hmuntsi mfatsi hñä pa hñu ya thändi ä:

- a) Nzäna ngu nzäna:
- b) Di tsu hñu nzänä: ne
- c) Ha di japi pa di thoki::
 - c.1) Kon ge ya Hmuntsi u xi jar m'edi;
 - c.2) Kon ge ra to xi jar m'edi di g era ñ'ot' i nzaki; ne
 - c.3) Ko nge ha Gä nboni ka ya hnini.

1.2 Tsa di t'üni te ja ka ra hnini

Ya hñuni ne hindi t'utsa.

2. Ya Hñä te Gä mboni

Nuya ya hñä xa thoki pa ge ya hem' i nfatsi, ge di fädi pa genyu:

Tou dä t'üni ra mfats' i, Geu ya m'ehñä ne ya ñoho tou m'ui ja ya hnini konge ramfats' i t'uni pa di nte ya hnini pa ya nts' i ne ja ra Xeni Hai M'onda.

Ra m'otse mfatsi thuni hñuni, un di thuni n'a ra motse mfatsi da hñuni da thumabi u toho da thähä nun'a mfatsi, nepu ha ra nigua hmuntsi mfatsi da nte nehe da nja masu nun'a hñuni ntsi ra zo ha ra xeni hnini M'onda, di ge u di m'utpu.

Nupu ka hnini ha di t'üni ra nfaxte, nuu ya chu lo nzaya ge ra t'e xeni hnini nubu ma'ye nzuni, ra ma'ye Monda zona nororiente ne ra ma'ye M'onda rin gen' u ne u ya mfaxte Xeni hnini ge ra ge ra t'e mu' i gotho ra hnini ge ra nzaya xeni hnini M'onda.

CIEPS, ra tsutbi honi ra nfädi ne un ha Gä thogi ya m'efi ya nzaya ka ya hnini.

Ra Hmuntsi mpote, nuä to un ne tsixa nuan ra mfats' i pa di nte ya hnini da un ya nts' i ja ra hnini Xeni hnini M'onda.

Ya nzaya ka ya hnini, Ya hmuntsi nzaya ka ya hnini nu ra nhio ya nte ya jäi ka ya hnini.

Tou nu ha tsegi, ya nguu nzaya ge xi ya tsegi di nuu to nu ha tsegi ne ha di hoki ya m'efi dige ya nguu nzaya n'angu n'a ha tsegi ne ha ya heke ra Hai Xeni M'onda.

Ya hmuntsi to uni ra mfatsi, nuä ra Ta nigengua Hmuntsi Mfatsi da Nte ngatho mu jäi, ne ra Nguu Hmuntsi Ngatho Mui ge ha ra Xeni hnini M'onda, ne ka oriente hmuntsi mu gatho jäi ha nehe da nja masu nuä ra hñuni ha ra Xeni hnini M'onda,

Ra hmuntsi ha ra nsü mfatsi, Jäi to tsixa ra m'efi ngatho ya muji jäi ne da nja masu pa di nte ya hnini hogä hñuni ha ra Xeni Hnini M'onda.

Ra hmända, Nu ra Hmända da Nte Ngatho Muji Jäi ha ra Xeni hnini M'onda.

N'u di teni pa ge di t'uni, Ge ha ngu m'ui ya jäi di tähä ch'utho pa di j'ut'i tengu ra m'otse pa di nts'i.

Pu ha thutsi ra thuhu r'om'i, hampu m'ui ya thux thuhu pa di huat'i ya jäi u to odi ra thutsi nfotsi nte pa ya ntsi ka ra Xeni Hnini M'onda.

Ha ga thuni ra nfatsi, ge da thuhu ha te da kuati, u te da thuhu u ya xa thändi, ge kongehu pa di thuni ra nfotsi ntsi.

Hampu da thutsi ya thuhu, nuu habu xa tutsi ne xa metsi ya thuhu ge nuu to m'ui ha da t'uni, ra nfaxte u xa iadi di ge ra nfaxte un pa di nte ya ra nhio ya jäi konge ra mfats'i ka ra xeni hnini M'onda.

To u di t'uni ra nfaxte, ya jäi u to xi xa thutsi ya thuhu ka ra faxte nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini di ge ka ra xeni hnini M'onda.

Ra to xi jarm'edi, uä ra nigua hmuntsi mfatsi da nte ngatho ya muji ya jäi, da nja masu ne njabu da nja n'a ra hogä hñuni ha ra Xeni Hñuni M'onda.

Di thoki, ra nhio m'efi nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ra hnini ra thuhu ra nhio hñuni ka ra xeni hnini M'onda.

M'efi pa di nte ya m'ui ya hnini, nu ya m'efi nu ya hmuntsi ge xi xa nhio pa ge ngotho ya jäi pa di thini ra bojä pa te di doi, u te jarm'edi ka ya m'ui xa thoki nuya pa di nfotsi nuya ta thoki.

Ko ha te di thoki, nuna ra ta hmanda ge pa di nte ya m'ui ya jäi ka ra xeni hnini.

SEDESEM, Ra Ta Nguu Nzayo nu ra Nte ya Jäi ha ra Xeni Hnini M'onda.

Ha ngu di thoki, da un koge te di thoki nt'ot'i di hñutsi ya thuhu u t'adi, pa di thuhu ra mfatsi tsi pa di nte ngatho ya m'ui ya jäi u da t'uni.

To adi, ya jäi u xa uni ya hemi ngu nuä t'adi, ngu nuä xa m'a ha ra thändi nigua hmuntsi ua ge da nte ngatho, ya jäi u to thuni ra nfatsi.

Di gätsi, di nu habu xa tutsi ne xa betsi ya thuhu ge nuu to bui ha ra umbi nun'a befi ra hmuntsi mfatsi.

Ra nguu nzayo ja masu, ra ndä nguu nzayo un ngatho ya m'efi m'ui ka ya hnini.

Ya jäi to xi jar m'edi ya m'ui, mu xi tsur thogi tsutbi, ka ya hnini, hinte hä ra bojä, ne ua hingi nxotho ra jäi, ge ra jäi ä to thihia.

3.- Ya tsotse

3.1 Ha xi di tsotse

Ge xi di tsotse pa ya ntzi nuu ya jäi to xi ya zi hioia, net o di otho b iza zi, ha nehe hinte di petsi ra bojä, ne ge xi otuä bi ra bedi ng nuä de hñepabi u pa da nte ngatho ya muji jäi ha ra Xeni hnini, pa xi di m'ui ra nhio ya nzaki ge di nfatsi ko ya hñuni, ngu ya nfatsi pa ngatho thuni ka ya hnini pu ha m'ui pa genu ya jäi to xi jar m'edi.

3.2 Hanjapi

3.2.1 To da t'uni di su n'a nzänä

a) Ge di nfatsi ya mengu nuu hinte pet'i te da zi ne xi japar m'edi ne hinte pets'i te da pa di t'uni ra m'otsé nsts'i ; ne digep' u hmuntsi mfatsi da nte ngatho ya muji ya jäi, da tsifi ha di japi pa di ñuni xanhio pa di t'uni n'a ra m'otse ya nts'i.

b) Di mfatsi ha njabu, da uni ya ntsi nun'a pe met'o da hmuntsi nuya ya hemi ngu ma da hma mefa, pa di thuni ra hñuni ne ntsi; ne

c) Ge xi di thoni nuya ya nfotsi pa ngotho ya jäi di thuni u to xi jar m'edi.

3.2.2 To da t'uni di tsu hñu nzänä

a) Da mfatsi pa di t'uni te da zi ja ya nguu tou hinte di petsi te da zi pa ge ya jäi to xi jar m'edi gä m'ui ka ya hnini ge xi di t'uni konge di n'a ra m'otse ya nts'i di tsu hñu nzänä ; ne

b) Da hnu tou t'uni ra mfats'i ha di ñuni ha di hoki, pa da zi pa di zini ra nzaki u te di zi.

3.2.3 Ya thändi ha di thoki nuya

3.2.3.1 Ge di ge u to xi jar m'edi.

Da fatsi gatho ya jäi, nuu to da zudi n'a ra tso thogi habu bui u, nuu to da zudi n'a ra tsopa, ne nuu to zudi ra thogi ra ximahi, ha nuya da tsonga, ra nte, ra muji, ne nu pagenyu to xi tzudi ra thogi ne xi jar m'edi.

3.2.3.2 Ge konge xi hioya ne xi xa ntsut'i

Da nfotsi ya jäi, hense n'a ra nfotsitho, numu hinte petsi te da zi xi jar m'edi, VIH/SIDA ne ua xa ia ya m'ui ge xi di mfotsi ne ko n'a m'otse te di tsi ya hñuni.

3.2.3.3 Ge n'apu m'uisse ka ra hnini

Da fatsi ya nigua hmuntsi hneki tho, nuu to xa ñuxa ra thuhu ha ra nthutsi muji jäi Xeni Hnini, ne geu di faxä ya jäi to di petsi n'a ra thogi, nigua nuä m'a ra betsi, bojä pageu di nfatsi u ate di thogi dig e ya nzaki ya jäi u to xi jar m'edi te di zi.

4 Ha ngatho da tsoni

4.1 Ngatho jäi

Gatho nu u ya jäi m'ui ha ra Xeni Hnini M'onda, ne pageu to tsur thogi ua japar m'edi, ne ua n'a ka ra n'an'yo Xeni M'onda.

4.2 To ya hioia jäi

Ya jäi r'a to xi jar m'edi gä m'ui xi xa ntsedi ya thogi ä ra m'edi.

4.3 Tsotse hnini.

Ya jäi to xi jar m'edi gä m'ui xi xa ntsedi ya thogi ä ra m'edi te zi, ge xi ra ntsedi ya thogi di ge ra hñuni te zi, VIH/SIDA ne ua xa ia ya m'ui.

5. Hampu ta bi tsoni

Ra nguu hmuntsi da 'yo ha gatho ya 125 di ge ya ta Hnini m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, pa di ote ko digeu. Pa geu to tho ra thogi ne japar m'edi, tsa da t'uni ra mfats'i nuu ya hnini n'añ'o Xeni hai.

Nu habu t'uni ra ntode ne t'uni ra mfatsi njeya ha ra CIEPS, ha ne nuu geu da m'a ne da hñudi ha njapi de tote pa da t'uni n'a ra mfatsi ngu nuä mangä ra Hmända , da una ndumu nuu pont'i ko ra thuhu.

6. Ra Mfatsi**6.1 Te m´a mfatsi ä****6.1.1 Tou da t´uni ra nzänä.**

- a) Nu ä ra mfatsi da t´uni n´a m´otse ntsi pa ge dä thuni n´a ngu n´a ra nzänä di ge ra 12 t´üni;
- b) Dä tüti ko te gotho da zi, ne ha di hoki ngotho u te dä zi u xi di xini ya nzaki pa te di zi; ne
- c) U te dä doi di ge ya nzi ne ge xi di j ama zü nuu di daj embi xi jar m´edi.

6.1.2 Di t´üni mu ya bi hñu nzänä

- a) Nuä ra mfatsi di t´uni n´a motse pa n´a ra hogä hñuni ua hñu nzänä ngu nuä xa hm´a pa xo goho yopi; ne
- b) Da tsifi ha di japi tou t´uni ra mfats´i ha di hoki pa di ñiuni xanhio ya hñuni.

6.1.3 Nu ha di thoki**6.1.3.1 Kongenu to xi jar m´edi**

Ra nfaxte ge hense di t´üni n´atho ra m´otse ntsi hñuni.

6.1.3.2 U to jar m´edi ra hñuni ne xi xa ´yot´i ra nzaki

Nu ra nfatsi di t´üni ge n´a ra m´otse nt´i nutsi ya ntsi ge di t´üni n´a nzänä ngu n´a nzänä ga thogi ne ta di zudi xo 12 ya yopi.

6.1.3.3 Pa genu to xi jar m´edi ya m´ui ka ya hnini

Nu ra nfatsi di t´üni ge n´a ra m´otse nt´i nutsi ya ntsi ge di t´üni n´a nzänää ngu n´a nzänä ga thogi ne ta di zudi xo 12 ya yopi.

6.2 Tengu di t´üni ra nfatsi

Ge hite di gut´i ra bojä, nu to ä xi di gut´l ra boja ge ra Ndä Nzaya m´ui ka ra Xeni Hnini M´onda, ra SEDESEM, nu ä to nfatsi ge fädi ge hinte da gut´i dige ra njut´i.

7. Da thändi di ngot´i**7.1 To u di nfatsi****7.1.1 To u hinda thäki**

Ya to xi xa nfatsi ge hindä thäki di gen´ä ra nfatsi xa t´üni, pege xi di da ngatho u m´e di t´api di gen´ä ra m´efi nfaxte.

7.1.2 Te t´api ne hanja pa to di thäki**7.1.2.1 Tou da t´uni di tsu ra nzänä ne hñu nzänä.**

- a) Di m´ui ka ra ne dar mengu ka ra Xeni Hnini M´onda ne ngu di thändi ge xi jar m´edi ra thogi ge xi di nfatsi nzänä mu nzänä, ne xi di nfädi ra nhio ge xi jar m´edi ra nzaki.
- b) Da uni ra hem´i kuat´ä hmi, m´ää hampu m´ui; ne pa di nhekui: ne

- c) Da uni n´a ra hem´i a ra huxthuhu m´ui di hehui ä ra hem´i poxthuhu ne di da ra ta hem´i pa di thändi ge rangutho; ne

Pa ge nuu to hinte kähä ra hem´i ha kuat´i ra hmi pa di nfädi hampu m´ui ra jäi to adi ra faxte ge ra nhio di da ma n´a ra hem´i mä ge ra mengu pu ne hindi thogi hñu nzänä.

7.1. 2. 2 Thändi ha di thoki.

7.1.2.2.1 Ge ya hmuntsi jar m´edi

- a) Dar mengu ka ra Xeni Hnini M´onda nupu ha xi tho ya thogi di ge ra ximha, te ja ra hnini, ua ya jäi, neu ya jä´xi japar m´edi.
- b) Pa ge ya jäi u to tho ra ya thogi japar m´edi, da adi konge ra nzaya to pets´i da nu (ngu hoki mfats´i, ua Ndä Nzaya), ha di mä te thogi ua te japar m´edi neu to da t´uni ra mfats´i;
- c) Da uni n´a ra hem´i a ra huxthuhu m´ui di hehui ä ra hem´i poxthuhu ne di da ra ta hem´i pa di thändi ge rangutho; ne
- d) Pa da t´uni ya mfats´i mara ya Xeni Hai, pets´i ge da mä ra ndä nzaya tou ni ra mfats´i.

7.1.2.2.2 Genu xi jar m´e ne xi xa ntsut´i ra nzaki

- a) Di m´ui ka ra Xeni hnini M´onda;
- b) Di petsi ra VIH/SIDA ne ua xa ia ya m´ui;
- c) Da doti ya hem´i mupu ha m´ui di geu;
- d) Da uni n´a ra hem´i a ra huxthuhu m´ui di hehui ä ra hem´i poxthuhu ne di da ra ta hem´i pa di thändi ge rangutho

Pa ge nuu to hinte kähä ra hem´i ha kuat´i ra hmi pa di nfädi hampu m´ui ra jäi to adi ra faxte ge ra nhio di da ma n´a ra hem´i mä ge ra mengu pu ne hindi thogi hñu nzänä.

- e) Ya jäi to xi jar m´edi gä m´ui xi xa ntsedi ya thogi ä ra m´edi te zi, ge xi ra ntsedi ya thogi di ge ra hñuni te zi, VIH/SIDA ne ua xa ia ya m´ui.

7.1.2.2.3 Xi nfädi ka ya hnini

- a) Ge xi xt´i thutsi ra thuhu ka ra hem´i thuxthuhu m´ui ka ra hai xeni M´onda;
- b) Di huxa ra thuhu ka ra ya he´m´i pa di da ra tsotse pa ya hnini mutpu.
- c) Hem´i mä te adi ne di huxa ra nt´unt´ye kongeu ya hmunts´i ka ra tsutbi;
- d) Da uni n´a ra hem´i a ra huxthuhu m´ui di hehui ä ra hem´i poxthuhu ne di da ra ta hem´i pa di thändi ge rangutho;
- e) Pa ge nuu to hinte kähä ra hem´i ha kuat´i ra hmi pa di nfädi hampu m´ui ra jäi da ra ta hem´i pa di thändi ge rangutho;
- f) Di üdi n´a ra nk´oi hem´i ha xti thutsi ya m´efi ko te di hoki ka ra hnini ne di üdi ra ta hem´i pa di thändi di ranguntho
- g) Ra hemi ha huxa ngatho ya thuhu ya jäi tou xa hmunts´i, njap´u nehe di m´ui j ara Xeni Hai M´onda ne di negi hinte di pets´i te da zi di ge ya hñuni.

Pa ge ngatho ya jäi da nu ha di japi ngu mä ja ra hmanda ha nu xanhio ya jäi ra Xeni Hai M'onda njap'u nehe mara di tsifi da hoki ne ra haga nzaki bi thoki pageu.

7.1.3. Ya thändi hanjapi u

7.1.3.1 Tou da t'uni ra nzänä ne hñu nzänä.

Ge di t'ändi to ä di t'üni ya mfatsi botse ntuni hñuni ge njabu t'emabi u da t'uni ngu nuä x ama ne da thändi ra bojä hangu ja ne di t'üni ä:

- a) Nuu di pets'i n'a ra thogi hingi xotho ra ndo'yo;
- b) Nuu ya jäi tho ya ntsani /ua to tsa ra thote;
- c) Nuu to ñätho dige n'a rase hnini habu di udi to da pote.
- d) Ya m'ehñä ndä ka ya nguu; ne
- e) Neu ma ra da mä ya nguu nzaya ha di thoki.

7.1.3.2 ha di thoki nuyu

Ya m'otse ntsi di t'üni ge xi di ho u t'üni di ya pa gemp'ua, pa ya jäi ñätho m'ui ka ya hnini, ge xi r'oi konge ya bojä ä xa m'eni pa gehia.

Nu pa ge hanja di t'üni ra nfatsi ya jäi xa thoki ra thädi, ne ha njapi dim au, pa njabu da ma xa hño nu ya mfatsi t'uni ä:

- a) Pa genu ya jäi to adi ne to hinte pets'i ra nhio ha gä m'ui ka ra hnini;
- a) Ya m'ehñä ndä ka ya nguu;
- b) Ya ñ'oho m'ui ka ya nguu ha xi musehu konge ya ñ'oho;
- c) Ya jäi to xi tsu n'a ra thogi thote ne ua n'a ntsedi tsutbi;
- d) Ya jäi to adi ra nfatsi ne dar memgu ja ra hnini ñätho; ne
- f) Ne ma ra da mä da thoki ra nguu nzaya.

7.1.4 Thutsi

Pa di t'uni ra nzänä, hñu nzänä ne ha di japi pa ha di n'u ra nhio ra t'üni ntsi ne ha di njäpi pa di thoki ra nhio, ya to xa iadi nu ra pa ä mi t'üni ra mfatsi ka ra nguu nupu ha bi ra ndä.ne tsixa tou un digena ra mfats'i.

Ngotho ya jäi to tüni ra nfaxte, ya nguu ngatho nzaya mupu ka ya hnini, ge petsi da thuni pa di yut'i ha ntsi ra tsi, ge petsi ra ntesti dä iodine hinte dä gut'i ra boja pa di nyut'i ka ra nfotsi pa gense, ge xi di hñä ra nfaxte ka ya nguu ngatho nzaya ge ya ntsedi di nuni nuya ya mfats'i t'uni.

Gatho ya jäi da za hñuxa da thuhu ne da yut'i ha nun'a mfatsi, ne njabu ra nt'adi mfatsi hinte da guti mu xtä t'üni di gen'ä.

7.1.5 Ya hemi**7.1.5.1 To u t'üni ya tsi mu ya bi nzänä**

- a) Ra t'adi thux hem'i; ne
- b) Neu ma ra da mä da thoki ra nguu nzaya.

7.1.5.2 Ra nfaxte mu ya bi hñu nzänä**7.1.5.2.1 Pa ge nuu ngu xi ya hmuntsi ne to xi jar m'edi**

- a) Hem'i thutsi ra nt'adi;
- b) Hem'i ha xti thutsi ä xi ja ra m'edi ga m'ui ra jäi m'ui ka ra xeni hnini M'onda;
- c) Ra hem'i ä xa t'üni di ge ra nfaxte; ne
- d) Ne ma ra u xa m'ä ra nzaya hmuntsi.

7.1.5.2.2 Thändi ha di thoki

- a) Thuxthuhu rase
- b) Ne ma ra u di m'ä ra nguu nzaya.

7.1.5.2.3 Ya hmuntsi xi jar m'edi

- a) T'adi hem'i;
- b) Ra t'adi thux hem'i; ne
- c) Ne ma ra u di m'ä ra nguu nzaya.

7.1.6 Di kongeu ha pets'i ya thuhu

Ra ta nguu hmuntsi ja masu xa njuat'i ne xa thoki n'ayo ya thux nfaxte, konge u xa thutsi ka ra hmändä ha xo m'ra nhio pa di bädi ngatho ya jäi ka ra ngatho hnini xeni M'onda ne ka ya ta hnini; ha nja pa di thoki ne di thoki ya to da uat'i pa di uni ra hem'i nfatsi pa di mpadi di njut'i ra ra'yo to di fatsi pa xi di nte ya m'ui ka ya hnini ngu ne ra ndä nzayo m'ui ka ra xenie hnini m'onda; ngu jä ma ra ya hmändä u xi thoki ra nhio di ya nfaxta nuya ngu mä ra xeni 13 heke VII dige ra hmändä ne ya m'ede goho ne rato ngu mä ra hemi tsixa ra ñ'u ha di thoki.

Pa ge ngatho nu ya jäi da metsin'a ra thogi ha ra hnini petsi da tumbabi ra mfatsi, da ya jäi t'umbabinun'a ra mfatsi, nuu ya jäipetsin'ahmuntsipa da matsi ra zongeä ha ra bojäko ra nzya ha ra xeni hnini M'onda, nepunun'a da mahabu di m'a ra boja n'n ngu n'a ya, ne ma ra, ya thuxthu fatsi.

Nu pa ma ra ya n'an'yo Xeni, un ya thuxthuhu ge xi di m'ui konge ya thuhu ka ya hem'ise ka ya chulo hnini pa ha di t'üni ya nfatsi,

Numu m' a ja di thoki nuya ya nfotsi pa ya jäi u hinte petsi ya m' ui xi thogi ra thogi, ge xi di m' ui n' a ra hnu pa da nuu ne di nfoxhu di ote ya jäi m' ui ya hnini pa di t' üni nuya ya ha xa thoki di ge ya hmuntsi tsutbi ka ya hnini.

7.1.7 Nuä di hñepi ya jäi to hani ra mfatsi

- a) Da hñä te da t' uni, ngu xa tsifi;
- b) Da hñä ra mfats' i m' otse nts' i ngu xa tsifi ne huxa ra thuhu;
- c) Da nu ha di mfats' i kongeu ya hmunts' i jäi ja ya hnini;
- d) Da nu hangu tsifi ne ngu di rase jäi; ne
- e) Da ote ne da hnu rasa, da tsuni, rangutho kongeu ya m' ets' i ne hinda utsa

7.1.8 Nuä da iote to hani ra mfatsi

- a) Di m' a majuani ya nt' oni hñä di t' oni ä ne dä nfädi ra nhio:
- b) Da ma da hñä ha t' uni ra m' otse ya nts' i hñuni, nupu ha di mä ra ndä nzaya pa di t' üni ya m' otse pa te di tsi.
- c) Da nu da hoki xanhio te dati , nguu to t' uni ra nzänä ,hñu nzänä ne ha di japi pa di nuni ne hinda nza to da uni, ma. m' ihi pati ua da un ha di pati dige ra nt' uni, di m' o ne ua ngu xi tintho te di hoki.
- d) Da nu da ngaxte num' u da m' edi rap a da dati dige nzänä, hñu nzänä ne ha di japi pa di dati pa ge da ñuni kongeu to tsixa ne dati ha tsegi to nu;
- e) Da m' a nupu ha ya hmuntsi ha da tsifi pa di un ha dihoki numu' da hm' at' i ;
- f) Di hñä ra nfatsi digenseä ra botse mfatsi hnuni nupu hingi tsä gi ehe se petsi gi hoki n' a ra hemi ne gi hñembabi ge da m' a page ne da hñätsi ri hemi pa da hñudi ge hingi tsä gi m' a,ra ndä nzayo ne tsa da t' uni dige nuna ra nfaxte.
- g) Ge xi zi ra nhio ya nfatsi u xa t' uni;
- h) Ge xi di m' efi ka ra hnini mu xtä t' api ra m' efi pa ka ra hnini; ne
- i) Ne ma ra u xa m' ä ra nguu nzaya.

7.1.9. Numu hinda iothe nuä xa hma

- a) Numu hindä m' a majuani ra nt' ani pa di yut' i ka ra nfaxte;
- b) Numu di m' äse dä hää ra nfaxte ne hindä m' ä te ja nupu ha di t' üni ra nfaxte;
- c) Di zi ra nhio ya te xa t' üni; ne ua ngu xi tintho te di japi pa ma ra ya m' efi.

- d) Hinda m'ox n'a ra t'ex nzaya ne ua n'a ra jäi tsiste nzaya di ge ra faxte; ne
- e) Ne ma ra u xa m'ä ra nguu nzaya.

7.1.10 Dä thäki ra nfatsi pa ge u ya n'apu ne u japä ra m'edi

7.1.10.1 To t'uni ra mfatsi nzänä ne hñu nzänä

7.1.10.1.1 Dä thäki tengu ya mpa hinte da t'uni;

- a) Hinda ma ha da t'uni ra mfats'i;
- b) Hinda nu da mase dä ha ra nfaxte nupu ha di t'uni ne hindi di mä ha di nja; ne
- c) Ne nu u ma ra di mä ne di hoki ra nguu nzaya.

Nu koge ra mfatsi ya hingi tsa tha t'umbabi man'aki ngeä nubu da thäkuabi ge jaä bo iote ko nun'a ra nguu hmuntsi mfatsi.

7.1.10.1.2 Dä thaki di ge ra mfatsi

- a) Ha numu m'ui ngu te ko di japi ra nfaxtsi xa t'uni;
- b) Hinda ma da hä te da t'uni ra mfats'i ha t'uni di ge yoho ne hinda m'a haja xa thogi;
- c) Da m'o ua da pot'i, ne ua to di uni ra mfatsi ä xa t'uni;
- d) Num'u da hoki ra nfoxte nzaya pa n'a ra tsitsi nzaya ne uan'a ra n'yo nzaya ge xi hindi t'uni ya mfats'i;
- e) Hinda mä ra nhio di ge te di t'ani nu ra nfaxte m'efi nuna;
- f) Hinda un da hoki ra nhio konge to t'uni ra mfats'i;
- g) Da mpadi ha m'ui nthi ja ra Xeni Hai M'ona;
- h) Da bonse di ge ra nfaxte;
- i) Num'u da du; ne
- j) Ma ra u da mä pa di thoki ka ra nguu ra nzaya una ra mfats'i.

Ra Nguu nzaya ge xi di nu ha di t'uni ra mfats'i ua hin'ä pa di thoki ra nhio.

7.1.10.2 Thändi te da totue

7.1.10.2.1 Da thäkuabi to fatsi jäi ge tembabi ya hmuntsi jäi neki tho

- a) Numu hinda ma da tu ra mfats'i ko yoho di m'edi ra fatsi;

- b) Hindä ma majuani ra nt'ani ne dä nfädi di ge ra nfaxte m'efi nuna;
- c) Numu da matsi ma ra ya jäi da hioki ya hmuntsi pa da thähä da nzaya;
- d) Numu hindi hoki ra nhio di ge ya fätsi xa t'üni ne ko tintho te di hoki;
- e) Da m'oua da pot'i, ne ua to di uni ra mfätsi ä xa t'uni;
- f) Di poti ra nguu pu ha m'uidi ge ka ra xeni hnini M'onda.
- g) Da bonse di ge ra nfaxte;
- h) Mu di du; ne
- i) Ne ma ra u xa m'ä ra nguu nzaya.

Ra nguu nzaya ge ä petsi da nu ha da japi.

7.1.10.2.2 Mu hinda boni ra nfätsi nu ja di thoki ya thuni nfotsi ka Hnini

- a) Nu ä ra hmuntsi jäi mpefi da mfaste neki tho hindi petsi ra nthuxa hmuntsi ha ra xeni hnini ngu nuä hmangua ra fätsi mutpi;
- b) Numu hindä m'ä majuani ä, ne nuu ya jäi hingi fätsi ya jäi ngu di ge ya nfaxte;
- c) Numu hindi hoki ra nhio di ge ya fätsi xa t'üni ne ko tintho te di hoki
 - d) Da m'oua da pot'i, ne ua to di uni ra mfätsi ä xa t'uni ne ua di iadi pa di njut'i di ge nuu xa t'üni; ne
 - e) Ne ma ra u xa m'ä ra nzaya hmuntsi.

Ra nguu nzaya ge ä petsi da nu ha da japi.

7.1.11 Mu da hmipi ra nfätsi .

Nuu to xa t'uni ra mfätsi da za zoho da hñäni ra mfätsi, tembabi ra botse hñuni, de za da hma habu t'uni ra ntsote ha hma ha njapi da hñuni, ha njapi da zuki te da tsi pa nja ne metsi u, n'a ra hogä mui, pa ya jäi u xa tsan'i ne xa nguat'i konge ya m'efi mu ya bi t'api.

7.2 To da zoni nuä hani ra mfätsi

Nubu nun'a hani ra mfätsi da neki ge xi ithi te da zi, ngu tembabi ge ra hioia, ne xi te di otho bi te hie, ne di otho bi ra befi ha nehe di otho da tai nuä ra hogä hñuni ya jäi u to xa iadi nuna ra nfaxte.

8. Nguu habu da thoki n'a t'i m'efi

8.1 Nguu habu ma te da thoki ra za

Ra mpote nzaya ge xi ra tsedi pa di n'u ra m'efi ne di thändi nuna ra m'efi.

8.2 Ra mfaxte de hiandi ne da yentsi da m´a ra za ä

Ra ndä nzaya hmuntsi mfatsi, nu ha di njapi pa xi di hogi ra nhio ra m´efi, ne ha di mäpu mayegi ra gatho m´efi pa ya jäi.

8.3 Ya to hoki ya m´efi nfaxte

Ya ndä nzayo iat´i pa di nte ya m´ui ya hnini ka ra hai xeni hnini zuni, di ge nzuni n´angdi ne ka ra hai xeni hnini ringuengua oriente ka ya nguu hmuntsi nzayo ka ya hnini, gehu xi tsa ma su di nu ya m´efi pa ya ta hnini ne ma ra u tsa di nu ko ya tsedi

8.4 Ya mfaxte nuu ya to nu ha di thoki ya m´efi

8.4.1 Tou da hmunts´i

Ra hmunts´i nzaya ge xi di:

- a) N´a ra ndä nzaya dige n´au ya Mfaxte pa di nu da Nte ya Hnini.
- b) N´a ra mfaxte digeä ra Ndä un Ngatho dige ya mfats´i hnini dige ra SEDESEM;
- c) Hñäto ya mpohñä njap´u da gohi:

- _ N´a da nu kongeu ya bojä;
- _ N´a to da nu ya hoga nzaki;
- _ N´a to da nu digeu kädi ya meti zue;
- _ Ya Ndä pa di mfaxte konge ra m´efi to nu di nte ra SEDESEM;
- _ Ya Ndä dige hñu ya mfaxte to nu di nte ra SEDESEM; ne
- _ Toä di nu ngatho ya mfats´i pa di nte ya hnini ra SEDESEM ;

- d) N´a ra Mpote ra mfats´i to nu ha tson´i ra bojä ge m´u mbo j ara SEDESEM; ne

- e) N´a ra jäi digeu to xa hoki ya hmunts´ise ne ua ka ra nguu nxadi.

N´angun´au ya ndä da honi n´a ra mfats´i.

Ra m´efi da tsixa digeu ya jäi to da nu ge di m´ui.

Nuu ya jäi hmunts´i to tsixa ra mefi pets´i ge da nä ne tsa da mä to t´ets´i ngu nzaya, nuä to nu ha ts´oni ra bojä .ge honse tsa da ñä.

Nuu te da mä da thoki dige to tsixa ra m´efi da mä dige di tho made ua da t´ets´i ngu mä xanhio.

Nuu ya jäi to tsixa ra m´efi pets´i ge da nzohn´i pa di te da hoki di tsu hñu nzänä ne m´u ya b ijar m´edi nem´u ya bi m´ui te da hoki ua te da mä pageu ngotho.

Page da thoki ya hmuntsi ya jäi to ote ra mfatsi, di petsi di m´ui gatho ua di tho made ne n´au ya jä to mfatsi, ne di m´ui ra ndä nzaya, ra mfaxte, ra mpote ra mfatsi to nu ra 24 thoki razaneu to pote num´u hingi m´ui, ngu mi petsi.

Ra nguu mfats´i da guki ra hem´i ha di tsohn´l ngu xa ngohi dige ra Ndä nzaya di tho hñu ya p aja ra m´efi pa di thoki n´a ra hmunts´i ne m´u da m´at´i n´itho di medi nate ma goho hora pa di hmunts´i.

Koge di hm´at´i n´itho bi tets´l nuu to bi gohi jar a hmunts´l jäi to tsixa ra m´efi , tsa da m´at´l digeä ra hmunts´i tou ya m´efi, nuu xi pädi ua neu ya jäi hoki ya hmuntsose kongathou, kongeu to kuat´i da nu te hoki page xi da hogi ra m´efi thoki , neu mara hangu thoki ne tsixa ra m´efi.

Da njuts´i n´a ra hem´i ha mä te ngatho xa ngohi da hoki n´angun´au ya hmunts´i , ner da gäxa ya nt´unt´ye dge to tsixa ra m´efi.

8.4.2 .Te da hoki

Ge ra m'efi da hoki to tsixa ra m'efi.

- a) Da un da thoki nu ngatho huxa ya thuhu t'om'i ne pa di t'uni ra mfats'i, njap'u nehe da un ha di japi da ñut'i pageu da hn'u ne, pa di thoki , da un da ñut'i ja ra mfaxte . Da t'uni tou hnu japa ra m'edi , num'u ya bi adi neu hingi hoki kongeu te te da mfats'i , pe ne da mfats'i kongeu xi japar m'edi , ge ya jäi tsixa ra m'efi pa di un ha di japi da ñut'i.
- b) Da un pa ge da ñut'i mara ya jäi da t'uni ra mfats'i kongeu da gäi di thogi da t'uni ra mfats'i.
- c) Da un da thoki nuu xa pati ha nja mä ha di thoki xanhio ya mfats'i ne da teni ha ta di tsoni.
- d) Da un ha di japi da teni digena ra mfats'i ; njap'u nehe da un da uadi xanhio ta ha di tsoni un ya mfats'i.
- e) Di tsetsi n'a ra mpote nzaya ka ra tsutbi ne ua n`a ka ra nguu nxadi;
- f) Da nu ha di hoki ne di pati ya nteni mbo pa di teni ha di hoki; ne
- g) Neu mara te mä ya nt'ot'i mä ha di japi

9. Ha njapi da 'yo nuna

9.1 Ha njapi da n'yo

- a) Num'u ya di bon ira hmat' hemi ha T'a Nuu Hmuntsi XeniM'onda, konge ra SEDESEM, Nuu to tsixa ra mfats'i da opi ya hem'i ha mä te adi gatho ya jäi mbo ha t'uni ra mfatsi ne geu xa hñani ya hemi ngu nuä xa hma, ne habu da thäni u pa da jot'i u; di jutsi n'a ra hem'i mu ya bi ndui ne di gätsi ra m'efi, nem'u hinte di m'ui n'a ra hem'i ha di mä to t'om'i ra mfats'i.;
- b) Ya thändi habu ya zi dui ya nguu ne habu ja dunti ya nthundi ya nguu ra nguu hmuntsi mfatsi mbo da hñani ya hemi nuu ya jäi hñatho m'ui ka ya hnini u ngu xa hmä ne di k'ätsi ya hem'i ka ya nguu nzaya nu ngatho ya m'efi ka ya hnini;
- c) Nuä da thändi te da thoki gatho u, ra hemi nuä iot'i petsi da yapi ra nzya nuäu bupu ha ra hnini, thändi, mfaste ua ge ra nzaya nehe ha nubu da api n'a ra hemi tode di petsi hmuntsi mfaste neki tho, ra hemi da neke ge xi majuani ä nubu ya xa hñudi ya hemi ya thändi ge xi ra tsemi ä.
- d) Pa ge nu to xi thändi xa m'a, ra gatho Hmuntsi mfatsi u, da hñuni ko ra mfaxte nuu ya thuhu ya jäi to adi ra mfatsi, pa da fadi hangu u, ha ge njabu xa thändi ne xa m'a, ne geu da yut'i pa da tumbi u ra mfatsi, ha ge nehe nuu ya thändi ge njabu xa m'a, nepu mefa da zipabi ra hñaxu mfaxte.
- e) Pa ngatho ya thändi da hmuntsi mbo da hñuni nuä ra hemi nt'uni mfatsi hñuni, ne mefa da thändi nuä n'a ra hogä nte, ne mefa da t'uni nun'a mfatsi, ne ge xi di tsifi ya ndä nzayo di ge ya to ha ra nfaxte u t'uni;
- f) Ngatho ya Mui Jäi da ma ha n'a ra hemi habu di hutsi, ge hani n'a ra nt'adi mfatsi, ne ge ne ra Hmuntsi Mbo ngu nuu nepabi u pa njabu t'uni nun'a mfatsi;

- g) Nu to tsixa ra m'efi nu habu tsemi n'amp'u da dati ra mfatsi page gatho ya jäi to xa adi pa d tuni ra nfaxte di ge nuä xa nfeni pa ge un ya jäi to xa yut'i;
- h) Ra m'otse nts'i da dat'i ne konge di dati ra t'ulo hem'i h mä ha mengu ne ha huxa ra thuhu da hñä ne da dati to da uni ja nguu ha da t'uni ra mfats'i.
- i) Nuä n'apu da poto habu m'ui, dä ndä nguu nzaya, uni ra nfatsi da xifi ko n'a ra hem'i habu mä da thuni te adi pa dä mä dä ha ra nfatsi; ne

Num'u ya jäi to da t'uni ra mfats'ihinda nza da ma konge n'a thogi petsi da ma da hña ra mfast'ij ara ngu ha da t'uni ra motse nts'i, ra to dati ya mfats'i.

j) Nu u hinte xa thutsi ge ne da nthoki di ge ra nfoxte hanga di hoki ya nt'ot'e ka ya hnini, ra ndä nzaya ha ra ntso di ge ra nfotsi ge tso da, hiandi ha di jut'i pa di iodi ra nfotsi u di t'üni.

Ya nt'uni mfatsi da thäki u nubu nuä ra jäi hani ra mfsatsi, ge da matsi n'a ra jäi to honi n'a befi ha ra xeni nzaya ha nubu da iote n'a ra ntsomu ge otuä bi ra ntsomu ra Nguu Hmuntsi mfatsi.

9.2. Da mpadi to t'uni ra mfats'i mfatsi

9.2.1 Nu u to t'uni ra mfats'i ra nzänä, hñu nzänä ne ha di japi tou japa ra m'edi ya nts'i.

Numu nuna ra jäi di thakui nuna mfatsi ra nguu hmuntsi ka ya 7.1.10.1.2 ne 7.1.10.2.1 ne 7.1.10.2.2, ge da hñaki ne da hioni ma n'a ra jäi to otua ra bedi nua ya xa hñuxa thuhu pa da thändi da tumbabi mefa ne da zipabi ä, di ge u xa t'üni.

Ra ndä nguu nzaya uni ra fatsi di petsi gotho u ya hem'i mä te odi ne ya thuhu ngotho ya jäi xa ote n'a ra hem'i pa da thuni ra nfatsi.

10. Hmuntsi Ngatho ya Nguu Hmuntsi nzaya

Nuu ya hmuntsi mfatsi geä di un ra mfatsi u da hiandi gatho nuu ya nthoki befi ximahioni u, ge njabu ne u hinda za da hmuntsi ngeä n'a ngu n'a u mpefi ngu nuu xa hiandi ra mudu u to bi hoki nuä ra hmuntsi, pa njabu da nja r ante ha gatho ya jäi mu, ne de hña ra ndä nzaya m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda.

Tsa nehe da da za ya hmuntsi mfatsi u da hoki ya hemi u pa da hmuntsi ne na maxä ya jäi, u, ne nuä ra bojä da hñä xa ño nuä ha j ara t'i hnini ne ha ra Xeni Hnini, ne nuu ya hmuntsi nguunxadi, ne nuu ma ra nguu hmuntsi da ne uni ra mfatsi.

11. Ndunthi ya ntote ne da nja ra mfaste ya mu jäi

Nuä ra ntentsi ne da theni ya hmuntsi mfatsi ge t'mbabi u ge da uni ra mfaste ko nu ya hmuntsi mfatsi neki thoge da tetsi nu ra mfaxte.

To da hñäni nuya mfatsi petsi da mpefi ha ra hnini nuä da zipa bi ä, nehe da mpefi ya hmuntsi mfatsi neki tho, ha ya nguu nxadi ne ka hnini.

12. Pa di nfädi

12.1 Ko te di t'üdi

Da nja nuya ya hmuntsi mfatsi da ntode yabu, ne ngu nuä mangä ra hmända, ne konge ya hanja pa di thoki ya m'e ya hmuntsi nzaya.

Nuu ya befi da thoki da tutsi ha ra hemi befi ra nzaya xeni hnini M'onda, ne ha ya nxi boni ka "Gaceta del gobierno" ka ra web ha hmuntsi ra SEDESEM.

Ne ngu nuä ha mangä ra hemi ra hmända ka ra xeni 18 di ge ra hmända, ne kon gatho ya hem'i ha hñä pa da nte ya m'efi ngu xa hñä ra hmända m'ui ma dui.

"NUNA HMUNTSI HEMI, HINTO RA METI N' A RA MBOHO NZAYA. HINGI TSA TO DA HÑÄ NUNA NU RA NTE M'UI YA HNINI. NUMU TO DA HÑÄ GE DI NZEKI NUNA PA DA M' Ä FADI NE DA THÄMBI RA BOJÄ KO YA NZAYA NGU NUÄ MANGA KA RA HMÄNDÄ".

12.2 Hmät'i

Nun'a tutsi da hm ara nzaya to hmanda ha ra xeni hnini Monda, ne ko ra hmuntsi mfatsi ra thuhu SEDESEM, ne nuä da m'a ra mfaste, ne njabu nuä da njau.

13. Xi di negi

Ra SEDESEM da metsi tho ra tsedi pa da metsi ya nthuxa thuhu ha ra nguu hmuntsi mfatsi, ngu nuä manga ra xeni 92, heke XIV di ge ka ra nhiaki p) ne ha ra xeni hmända ha ra zo, ha ra xeni hnini Monda ne ya ta hnini, ge gi di handi hanja ga thoki ra m'efi ne ha di nu ra nhio pa ya t'üdi ya jäi, ngu xa thutsi ka ra m'efi pa ngatho ya jäi ka ya hai M' onda pa di m'ui ra nhio ya nzaki ngu xa hmä.

14. Ntheni tho

Ra Ta Ngatho Hmuntsi, ne nuu ya thändi nuä ya xa ma ra mfaste handi nun'a nthuni mfatsi, ne mefa da ma hangu ra bojä xa gu, da xipabi ya ta hmu ä.

15. Thändi u xa thoki

15.1 Thändi te xa thoki

Nun'a da hioki pa da badi te xa thoki ne te betho da thoki ka ra CIEPS, ha nun'a da hogi ra befi ngeä da xipabi ra , te me da jamasu.

15.2 Hanja ga hnu u xa thogi.

Ra nguu nzaya ge xi ra tsedi pa di üdi yoho ya nfädi nj'eya ka ra CIEPS, mu, pa di nfatsi konge ya nzayahu ne, ge pa xi di hoki ra nhio ne xi di fädi ra nhio m'efi

16. Da nja ra bede bojä, ne da nja masu ä, ne da su ä

Ra Ta Ngatho Hmuntsi Mfatsi Gatho ya Mui Jäi, ne to da ra nguu hmuntsi mfatsi ä, da hiandi ra Organo Superior de Fiscalización njabu tembabi ä, ne ra nguu hmuntsi thändi bojä ha ra xeni hnini M'onda, ra nguu hmuntsi mfatsi su ra'ya mahini hemi ha ra xeni hnini M'onda, ne jamasu mbo thändi zipabi SEDESEM, ne nuya ge handi ha njapi da totue ne da japia pa da thuni nun'a mfatsio xta mahñu.

17. Ngaxte ne da

Nuu hingi ha njapi mpefi nu ya jäi uni ra mfatsi, da sa da manse n'a, nubu gatho ya jäi pa njabu da totuä bi ncaso, ne da sa da m'a ha nuä ma ga m'a ngat'i nubye ä hiandi xa:

a) Di t'ot'i:

Ka ya nguu ngatho nzaya ha nu ya m'efi pa ya hnini m'ui ka ra Av. Baja Velocidad Paseo Tollocan m'ede 1003, Col. Zona Industrial, zuhm'i, C.P. 50071, Zuhm'i, M'onda.

b) De ga ntoxgu:

Ra Ta Ngatho Hmuntsi Mfatsi Gatho ya Mui Jäi ha ra 01 (722)2260182 ne ha ma detho hiandi ne gi hña ha ra ntoxgu ra xeni hnini Mondä (CATGEM), lada hinte gi jut'i 01 800 6 96 96 96 ne ha mote ha ma xeni hnini hune 070 gi nzote ha nzuni ne habu ja ra ta hnini ä.

c) Ka ra m'ehni nt'ot'i yapu:

Ka ra m'ehni nt'ot'i yapu dgprogramasociales@edomex.gob.mx y en la página www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Gi sehe, ä ha ra:

Nuä handi ra bojä mbo ha ra SEDESEM ge ja ha ra hñu Av.Baja Velocidad, Paseo Tollocan ra m'ede 1003, Col. Zona industrial Nzuni, Xeni hnini M'ondä, C.P. 50071, ntoxgu: 01 (722) 2 26 01 94; ne ha ja tsutbi mbo ha bede ya jäi ne habu da t'ai ra mfatsi gi hñani, ne ha ra Ta Hmuntsi Thändi tho u, ne nuya u ya mefa ä ha ra Hmutnsi Ntentsi ua ge ra Xeni Hnini M'ondä.

YA THOGI

N'A. Di njuki nuna ngu xa hmä ka ra "Gaceta del Gobierno"

YOHO. Nu ya mpodi xa thoki ka ra m'efi nuan, ge di yut'i ra pa ä bi njuki ne xi xa nfädi ka ra "Gaceta del Gobierno" ne xi di mutpu ta ha di hmä pa di mpodi ma n'agi ya m'efi.

HÑU. Nuna ya mpodi nuna ra hem'i nfatsi ge di njuki pa xi nfädi ra nhio.

GOHO. Page u di thuni ra mfats'i ya jäi ge da thuni ngu xa m'ä hmä ka ya hem'i nzaya u te di thuni.

KUT'Ä Gatho u hi xa n'u di gen'ä ra hem'i nfatsi ne xi di nu ra nzaya hmuntsi.

Ja ra Hnini Nzuni Lerdo, ra Hñäxu ra Xeni Hnini Mondä, ra pa 19 ra pa n'a zänä ra j'eya 2017.

ÑANTE. ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ
NZAYA MFAXTE PA DA NTE YA HNINI
DIGE RA NDÄ NZAYA XENI M'ONDA

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ, RA NDÄ HEKE NZAYA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI DI GE RA XENI HNINI M'ONDA, NGU XA THUTSI KA YA XENI 3 HEKE XI, 5, 6, 10, 11 NE 17 KA RA HEKE IV DI GE RA HMÄNDA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI DI GE KA RA XENI HNINI M'ONDA; 6 KA RA HEKE XI, 8 NE DI GE KA RA HEKE III, 19, 20 NE 26 NE DI GE KA RA HMÄNDA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI DI GE KA RA XENI HNINI M'ONDA NE 6 DI GE KA RA HEKE VII DI GE RA HMÄNDA MBO RA HEKE NZAYA NU PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI, NE

KONGEHIA

Ge konge ra tsedi ra tsitsi nzaya ka ya hnini ra nzaya ka ra Xeni Hnini M'onda, ne konge ra Heke M'efi nzaya n'u ha ga nte ya m'ui ya hnini petsi ge xi di tsotse ya mfeni m'efi ge ja ma sü pa di thoki, ha di njapi ne ko te di hoki pa di nhnu janja ga m'ui konge ya nzaki ya jäi m'ui ka ya hnini nuu xi m'ui yapu ne hingi nhnu, ge xa m'japu ha xa nfeni xa thoki ya m'efi ge xi petsi di zotse ya mfeni m'efi di thoki pa di nfatsi ya hnini ha m'ui ya nzoho jäi, ngu xa njat'i ne xi hogi ra nhio ha ga thoki ra m'efi pa ya jäi m'ui ka ya hnini, ne pa ngatho ya jäi ka ya hnini.

Konge ra m'efi ra nzaya n'u ha di nte ya m'ui ya hnini n'u ra thuhu ya chulo jäi pa xi di nte ra nhio di m'ui, nguu hinte hä ne xi japar m'edi pa di nte ya m'ui di ge n'a ya mengu chulo jäi di petsi 15 n'eya, konge ya mfats'i t'uni ya mfeni m'efi pa di nte ya hnini, kongeä tsa da nte ya hnini, xanhio ne di m'ui ra za, ne xi dar nhio ya nzaki, numu ra me hinte tsihi ne ngua ngu xi thogi n'a ra tso tsutbi ne ua ha m'uhui n'a ra mengu ra n'oho.

Konge ngu xa m'ede ngathgo M'onda ne ha ta tsegi ya hnini ra 2015, ge ra Nguu m'ede hai Ngatho Monda (INEGI) ge ka ra xeni hnini M'onda ge xi m'ui xangu ya jäi ka ya hnini xa m'ede xo 0 ne ta 14 nj'eya, tsudi 4 m'o ne 288 m'o 825 m'o ya nxutsi ne ya tsunt'u, ge xi ri tsoni konge ra m'ede 26.50% di ge ya jäi ga m'ui ka ya hnini, ge xi xa nte ne xi ra n'etsi yoho m'o m'ui ka ya hnini Jalisco, ge ra hnini xi ra ntsedi ngu xi rayoho teni ra nte.

Ge nu ga ndui ra "ra ndui jäi" ne ha xi nfadi ge xi ja masu konge ya nzaya ka ya xeni hai m'onda pa di mfoxhu pa di hioki ya m'efi u ngu xi ja m'edi ka ya hnini ha m'ui ya jäi, ge xi di zotse dar nhio ha di thoki, ha nzotse ra nhio pa di thoki ra m'efi xa nfeni pa di nte ya m'ui ya hnini, ne xi di thandi ge xi thoki ra nhio ne zamu di thandi di thoki ra za digenyu ya m'efi.

Pa di thoki ra nhio nuna ra mfeni m'efi ra thuhu ya chulo jäi pa xi di nte ra nhio di m'ui di thoki ra pa 30 n'ara nzana dige ra jeya 2012, bi boni ja ra ta nt'o t'i hemi ha ma te thogi ra hemi ra hu " Gaceta de Gobierno" ne kongena ra hem'i ma ha di thokira m'efi rap a ra 29 n'a ra nzana ra jeya 2016 kongeä kongeü bi mpadi, ngu ma ya mfats'i t'uni, njapu nehe te hem'i t'opi pageu to da t'uni ra mfats'i.

Ge konge xa manhu ha xa thutsi konge ra m'ede 8.4.2 ka ra nhiaki c) di ya m'efi pa di nte ya m'ui ya hnini, ya mpote nzaya un ha ga thoki ne ha gam'apu ra m'efi nuya, ne konge xa ngohu, CAyS/PPIG/SE-01/2017-01, di ge ra hem'i ka ra n'a hmuntsi, ra pa ra 12 n'a nzana ra 2017, bi thogi nr bi njuki nuna ra hem'i mpodi ra ya hña ngu za hma ka ra hem'i m'ede 21506A000/RO-004/2017, di ge ra pa 13 n'a nzana 2017, ka ra Ndä nguu nzayo un ya nte ya hnini, ngu xa thutsi ka ra xeni 23 di ge ra hem'i hma te ha di nte ya m'ui ya hnini m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ge bi juk'aseyu.

Ge konge ra hem'i m'ede xa thutsi ra 208F1A000/RESOL-004/2017, di ge ra pa 18 ra n'a nzana ra 2017 di ra hmuntsi nda nzayo m'ui ka ra hninipa di un ha di nte ya m'ui ya hnini, ngu xa thutsi ya hnini pa di ni ya nte ya jäi mu i ka ra hnini M'onda ne ka ya Ta hnini ya hem'i xa njuki, di ge hia xa thutsi ne ua xa mpodi; ge nuyaxa boni ge xi tsu di, ge xi di n'u nuya:

KONGE RA HEKE NZAYA N'U PA DI NTE YA M'UI YA HNINI KA RA XENI HNINI M'ONDA, HA GÄ MPODI YA M'EFI RA NFOXTE KA YA HNINI PA DI NTE YA M'UI YA HNINI NUNA RA NFXATE RA THUHU YA CHULO JÄI PA XI DI NTE RA NHIO DI M'UI, NGU GÄ NGOHI HA GÄ M'ÄPU.

HMÄ HANJA DI THOKI KONGEN'Ä RA M'EFI PA DI NTE YA M'UI YA JÄI KA YA HNINI RA THUHU YA CHULO JÄI PA XI DI NTE RA NHIO DI M'UI

1. Pa ge u gatho

1.1 Te di boni ra thoki

Nuna ra mfatsi pa di nte ya hnini ra thuhu ya chulo jäi pa xi di nte ra nhio di m'ui pa geu ya nzoho jäi hinte pets'i ne japar médi ya m'ehñá tou petsi 0 (otho) ne ta 14 nj'eya ne ge di njap'u neu ya jäi mengu, geu to t'hä ch'utho ra bojä pa di nu raza, te petsi, te da hoki pageu te gotho japar m'edi dige hinte hä ra bojä ne ya ngu xi xo yoho ya nt'okui ne ua xi xangu.

Nuna ra nte nfatsi ge xi xa thutsi xo kut'a ya hñä:

- a) Chulo ñ'ani;
- b) Nte ra nhio;
- c) Mengu ra nte.
- d) Xi njapi di nte ya t'i; ne
- e) Xi di meui ra t'ä.

1.2 Petsi da t'uni ote

Ya ntsi ne hinda utsa.

2. Ya Hñä te gä mboni

Nuya ya hñä xa thoki pa ge ya hem'i nfatsi, ge di fädi pa genyu:

N'ar ntsedi Hnini, n'ar ta tsedi ñ'ehni tsudi ge xi ra tsotho, ge hingi hegi di nte ya m'ui zämu ne xi ra tsudi, ge njapi nto dä ñäui, hinto di hiandi, ne hinte di beni u hoki, ge ngu xi rangutho konge ra nfeni ne ta hingi za ra nfeni ne hintho te m'ä ne hoki ä xi tsudi.

U to dä t'uni, ya m'ehñä ne ya ñ'oho di ge 0 (otho) ne ta 14 nj'eya u m'ui ka ra hnini xa thändi ra nfaxte un pa di nte ya m'ui ka ra hnini ya bätisi pa xi di nte.

M'otse ntsi, geu kongotho ya hñuni, xa thoki pa da t'uni ra mfatsi ya bätisi pa xi di nte

Hampu di T'üni, nuä ra Ta nigengua Hmuntsi Mfatsi da Nte ngatho mui jäi, ne ra Nguu Hmuntsi Ngatho Mui ge ha ra Xeni hnini M'onda, ne ka oriente hmuntsi mui gatho jäi ha nehe da nja masuu nuä ra hñuni ha ra Xenini hnini M'onda,

CIEPS, ra tsutbi honi ra nfädi ne nu ha gä thogi ya m'efi ya nzaya ka ya hnini.

Mpote, ya jäi to ote ne teni ya mfatsi da nte ya hnini pa xi di nte bätisi.

Ya mpote ka ya hnini, Ya mpote ka ya hnini n'u pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini.

Hingi nxotho ya jäi, Pa ngotho ya jäi u hingi nxotho ya ndo'yo, hingi tsa da ñ'o ra za, ua hingi ñä ne neu to hinte tsa te da m'efi pa di hoki ya m'efi xiamu pa 0 (otho) ne ta 14 nj'eya, ge hingi tso da hioni ra bojä pa di m'uipu ka ra hnini.

Ya nguu nzaya ka ya Xeni, ya nguu nzaya ka ya xeni hnini genu xi tso di n'u nuna ra m'efi pa di thoki ra nhio u xa nfebe pa di thoki xa m'a ra ndä nzayangatho ha ta tsegi ya xeni hnini.

Ya nguu ha m'uhu konge ya ñ'oho, ge xu m'uhu konge ra ta ne konge xangu ya t'ixu ne ua ya tsunt'u.

Nguu nzaya mä da thoki, nuu ya nguu nzaya mfatsi da nte ya hnini ra ta hnini Nzuni, M'onda ñangu Nororienta ya m'ui ya danga hnini m'a'ye Oriente dige ra nzaya pa di nte ya hnini xeni hai M'onda neu to nuu habu tsegi.

Ngu nzaya hoka hem'i da thoki, nguu nzaya ou di nte ya hnini ra xeni hai M'onda neu ya jäi to ote ne teni pa ya bätsi nte.

To hingi hadi, ya jäi di ge 0 (otho) ne ta 14 nj'eya, xi m'edi hingi Handy.

Hmända, ra hmända hoki da nte ya hnini xeni hai M'onda.

T'om'ä thux thuhu; tou huxa ya thuhu, tou petsi gatho ya hem'i ngu mä ra hem'i pa da t'uni ra mfatsi da nte ya bätsi.

Hanja pa di t'üni, ra nailo ne pa xi di fädi ne xi nfädi pa gen'u to xi t'üni ra nfatsi, ge kongehia xi di t'üni ra nfaxte.

T'ulo bätsi, geu ya t'ulo bätsi petsi 0 (otho) ne ta 14 nj'eya.

T'ulo bätsi hingi m'ui ra za, ya m'ehñä ne ya ñ'oho di ge 0 (otho) ne ta 14 j'eya, tou di petsi n'a ra thogi ra ndoy'o ñä, bi m'ui njap'u, ge hingi tsa da te da hoki ya m'efi pa ra nzaki hiaxmu, pa hinda tsa da m'efi.

Ngu ha di thuxthuhu, gempu ka ra nguu ra Ndä nzaya pa ngatho ya m'efi pa di hä ne ua di gähä ra hem'i t'adi di ge nfaxte n'u pa di nte ya m'ui ya bätsi ne pa xi di nte.

M'ui xa nguu ya bätsi, pa gen'u ya nana to oni hñu ne u ama ra ya bätsi tetho;

M'use, numu ya xa ndu ra me ra ta.

Thuxthuhu nfatsi, ra hem'i ha xi xa thutsi ya thuhu ya jäi u to xi nfatsi ra pa xi di nte ya m'ui ya bätsi pa xi di nte ra nhio.

Xi jar m'edi gä m'ui, pa genu ya jäi to xi jar m'edi ra bojä pa di güt'i ngatho te ne dä dai ne hingi petsi hamu di yut'i ka ya hnini pa di hä ra bojä.

Ha di thoki, hem'i mä ha di thoki ra mfatsi pa di nte ya bätsi.

Ra ha di fatsi ka ra Hnini, gea hoki ra nda nzaya pageu da pati pa hinda utso pa da t'uni na ra mfatsi ngu mä ya hemi di thoki, pa xi dar nhio ya m'efi nu pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini.

Di nu ha m'ui ra nhio ra nzaki, pa di nfädi ge xi ra hogä jäi ä ra me , ne ua ta ä m'uhui ya chulo bätsi.

Tsät'í, pa gen' u to xi tsät'í ka ya ndo'yo ua tsät'í xi xa ngu ra ntest'í ge xi di n' u pa di uke ndä u xi xa nzedi ra tsät'í ne ndä u hintsu nzat'í ldi ge ta 10% do ge ra ndo'yo u xa nzät'í u xi ra ntsedi

Ha xa thoki, nuna ra mfatsi pa da nte ya bätsi.

Mpote ra ta, ra me ua to pöte nua ra butsi pa da thoki na da nu ha di t'uni ra mfatsi.

Xa hoki ra tsutbi, nu u xa m'ä ra ndä tsutbi, nu ya jäi to thor'yo fadi tsutbi, ge xa m'ä ge dä thegi dä boni nfadi.

SEDESEM, Ranguu nzaya pa da nte ya hnini ya xeni hai M'onda.

Te di thoki, gea hoki ra nda nzaya pageu da pati pa hinda utso pa da t'uni na ra mfatsi ngu mä ya hemi di thoki.

To adi ra mfatsi, ra chulo jäi ä di hñutsibi ra thuhu ra me, ra ta ne n'a ra jäi to muhui, xi nfadi, ha numu di thädi ra nfatsi pa geä, ge xi di nfatsi konge nuya xa mä.

Gätsi, pa gen' u ya jäi u t'uni ra hem'í bojä pa di odi ra bojä ua di guki ra bojä di ge ä di t'uni nfatsi.

Ge to di dati, ge ya nfatsi u xa t'üni, ra bojä ä t'üni di juki konge n'a ra chulo hem'í njuka bojä.

Ra n' u ra nzaki ya jäi xi pätho, ra ndä nzaya xa beni xa hoki nuna ra hem'í pa di un ya jäi ha hingi dothi.

Nguu ha ja masü ra n' u, ya nguu nzayo ha n' u ngatho ya m'efi nfaxte ka ya hnini.

To xi tsur thogi bojä, ya jäi u to xi tsur thogi tsutbi, ka hnini, ne ua koge ra jäi, di ge n'ar jäi rini ä xi xa ntheui, ne ngu xi ha gä thändi ge xi t'utsa, ne hingi tsä pa xi di nte ra nzaki ne, njapu, ge un ra nzaya ge xi xa nu pa di thädi ra nfaxte pa di m'ui ra nhio.

3. Hampu ta da tsoni

3.1 Gatho

Ge xi di nfatsi ya jäi ka ya nguu nuu hinte hä ra bojä ua xi jar m'edi pa te di hoki ra za pa ra nzaki nuu ya t'ulo bätsi te hingi tsä te da hoki ne ua y'oke ua hñu bätsi; goho bätsi ne ma ra di m'ui ne hinte petsi te da zi, ne ua xi nu ya tata, ya hi, ua ya juädä, ne ua ya xi xa ndu ya ta ua ya xa ndu ra me ua ra tage xi hoki ra thogi tsutbi nuu m'uhu ka ya nguu rata konge ya t'ixu ne ua ya tsunt' u.

3.2 Ya tsotse

3.2.1 Gempu ya chulo ñ'äni

Ge xi di nfatsi ya jäi ka ya nguu nuu hinte hä ra bojä ua xi jar m'edi ge xi di m'otsi ngu n'a ra mengu digehia nuä ra chulo jäi to hingi nxotho ya ndo'yo

3.2.2 Gempu ha xi te ra nhio.

Ge xi di nfatsi ya jäi ka ya nguu nuu hinte hä ra bojä ua xi jar m'edi da nu ra za ya hñuni ya batsi hingi handi ne m'ui ne hingi petsi te da zi, njap'u ne hingi tähä ra boja ya mengu, xi di n' u to tsu n'a ra ñ'ëni ngu ra ia, diabetes, VIH/SIDA, ngu di t'othe di ge tsät'í ä petsi.

3.2.3 Gempu ya mengu xi te ra nhio

Ge xi di nfatsi ya jäi ka ya nguu nuu hinte hä ra bojä ua xi jar m'edi ge xi di m'otsi ngu n'a ra mengu digen'ä muji ngu hñu ua goho bätsi ne ma ra.

3.2.4 Gempu ha xi te ya t'i

ge xi di njut'i ra bojä ya mengu to xi jar m'edi ha Gä m'ui hinte ha ra bojä pa te di zi ya chulo bätsi njuni tsoi, ne ua konge hingi muhu ya ta ya hinte m'ui xa ndu xi ya hioya ne ua konge muhu ya tita ne ngu hinte ha ra bojä Gä muhu, ge ngu ya ta xi thogi n'a ra thoka tsutbi.

3.2.5 Ge ä xi peui ra ta

Ge xi di nfatsi ya jäi ka ya nguu nuu hinte hä ra bojä ua xi jar m'edi ge xi di m'otsi ngu n'a ra mengu digen'ä muji ya t'ixu ne ua ya tsunt'u di ge ya chulo jäi.

4. Hampu da ote

4.1 Ngatho ya Hnini

Chulo bätsi m'ui ja ra xeni hnini M'onda.

4.2 Nzedi hnini

Yu chulo bätsi m'ui ka ra xeni hnini M'onda xi jar m'edi Gä m'ui.

4.3 hnini hampu da tsoni

4.3.1 Gempu ya chulo n'äni

Ya chulo jäi hingi nxotho ya ndo'yo, ge xi tsudi ya tso hnini, u m'ui ka ya nguu ne xi jar m'edi xangu xi jar m'edi pa di zi ko ya hñuni.

4.3.2. Gempu ha xi te ra nhio.

Ya chulo jäi xi tsudi diabetes, ia m'ui, hingi ben ira nhio te hoki, VIH/SIDA, ge ngu xi pa ka ra nguu nt'othe xa nzät'i, muhu k ara nguu ne xi jar m'edi Gä m'ui ne hinte pesti te da zi.

4.3.3 Ya mengu xi di te

Bätsi bi m'ui hñu, goho va ma ra ne hinte hä ne te da zi, ge xi jar m'edi ra bojä ga m'ui.

4.3.4 Nte ra nhio ya t'i

Ya chulo jäi xi hnu ra nhio n'a di ge ya tita, ua ya ue ne ko ya n'ohu ngu ha Gä ndathi ne hinte n'ëhe ya me ne ua ngu xi tsudi n'a ra thogi tsutbi, m'ui ka ya nguu ne xi jar m'edi Gä m'ui ngu ra bojä ne ngu ko ma ra pa di zi ko ya hñuni.

4.3.5 Peui ra Ta

ya chulo jäi m'ui konge ya mengu m'uhu ya n'ohu, ne xi jar m'edi Gä m'ui te di zi konge ya mengu r ata ne ua ya hi.

5. Hapu ta bi tsoni

Ra mfatsi da un ya 125 dānga hnini ra xeni hai M'onda ngu bi gohi dige ra bojä m'ui.

Ka ya xeni ta ha bi thāndi ge xi ngatho di n' u ra CIEPS, pa di m'otsi di thoki ya m'efi ngu xa thutsi k ara hmānda, ge xi di njapi di thoki ngotho ya nguu nzaya m' ui k ara ximhai di ge ra nfoxte ra thuhu pont' i konge ra thuhu.

6. Mfatsi

6.1 Nda u ya mfatsi

Ra nfatsi t'uni ge n'a ra motse ya ntsi ua ra bojä, ngu n'amp' u di thuni ne ya xabo pa di npeni ne di ñ' i, ne ko ra bojä, di ge ä xa hmä.

6.1.1 Chulo ñ'ani

Nuä ra nfatsi t' uni ge xi xo n' a ra m' otse ya ntsi ge di t' uni n' a ngu n' a ra nzänä

6.1.2 Ge xi ra nhio gä nte

Ra nfatsi ge n'a ra m' otse di t' uni ha di ho ya ntsi ne konge ya bojä ä di tüni ne ge di \$ 500.00 (kut'a nthebe bexu 00/100 M.N) ra nzäna.

6.1.3 Ra m' ui ya ta Mengu

Ra nfatsi ge n'a ra m' otse di t' uni ha di ho ya ntsi ne konge ya bojä ä di tüni ne ge di \$ 500.00 (kut'a nthebe bexu 00/100 M.N) ra nzäna.

6.1.4 Hnu pa di hogi ra nhio ya t' i

Ra nfatsi ä di t' ni ge di n' a ra motsi ha di ho ya ntsi xi xti thāni pa n' a nzänä, di tüni ne ge di \$ 500.00 (kut'a nthebe bexu 00/100 M.N) ra nzäna.

6.1.5 Peui ra Ta

Ra nfatsi ge n'a ra m' otse di t' uni ha di ho ya ntsi ne konge ya bojä ä di tüni ne ge di \$ 500.00 (kut'a nthebe bexu 00/100 M.N) ge kut' a nzäna di ge ra j' eya ä.

6.2 Tengu di nfatsi

Ra nfatsi ä di tüni ge xi hinte dä jut' i, ge xi di jut' l ngotho ra ndä nzayo m' ui ka ra xeni Hnini M' onda, ne konge ra SEDESSEM ge ya hinte da jut' i ä ra nfatsi.

7. Ha di japi da mengi

7.1 Tou t'uni ra mfatsi

7.1.1 Zämu di tüni

Ya to xi zämu xi di tuni ra nfatsi, ge u xi xa da ngatho te xa t' adi ne xi x aja mau di ge ra nfatsi.

7.1.2 U te t' adi ne ha di thäki ya nt' adi

7.1.2.1 N'amp' u t' ulo ñ' äni

- a) Di petsi 0 (otho) ta 14 njeya;
- b) Di m' ui ja ra xeni hai M' onda;
- c) Di petsi n' a ra thogi, ua ge xi di goda ne di ge ma n' a ra thih;
- d) Di m' ui hinte di hä pa di ñun i ra nhio ge ngu xi jar m' edi gä m' ui; ne
- e) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.2.2 Ge xi ra nhio gä nte

- a) Di petsi 0 (otho) ta 14 njeya;
- b) Di m' ui ja ra xeni hai M' onda;
- c) Di thändi, ge xi dothi konge diabetes, ia, VIH/SIDA ne ngu xi di pa ra ñ' othe ka ya nguu xi pätho ra t' othe ñ' ini nuna ne ko ya nzät' i.
- d) Di m' ui hinte di hä ne hinte di petsi te da zi ge ngu xi di jar m' edi gä m' ui; ne mm
- e) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.2.3 Ya mengu xi nte gä m' ui

- a) Ya mengu chulo jäi dar hñu, ne ua di goho xi, m' ui, di petsi 0 (otho) ne ta 14 njeya;
- b) Di m' ui ja ra xeni hai M' onda;
- c) Ge xi jar m' edi gä m' ui ra nzaki hinte pesti ra boja pa di dai te zi; ne
- e) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.2.4 Hnu pa di hogi ra nhio ya t' i

- a) Di petsi 0 (otho) ne ta 14 nj' eya;
- b) Di m' ui ja ra xeni hai M' onda;
- c) Di m' uhui pa di n' u ya tita, ya hi, ne ua ya ñ' ohu ne ge hinte m' ui ra me ne ua thogi n' a tso tsutbi;
- d) Ge xi jar m' edi gä m' ui ra nzaki hinte petsi ra boja pa di dai te zi; ne
- e) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.2.5 Peui ra Ta

- a) Di petsi 0 (otho) ne ta 14 nj'eya;
- b) Di m'ui ja ra xeni hai M'onda;
- c) Ge xi jar m'edi gä m'ui ra nzaki hinte pesti ra boja pa di dai te zi;
- d) Di m'uhu n'a ka ra nguu ha di hense ya n'oho; ne
- e) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

7.1.3 Di da ngatho ya hem'i nuya

Konge ngotho nuya ya fotsi m'efi, ge xi di t'odi ya hem'i pa di t'uni ra foxte, ge xi tso di do ya hem'i nya:

- a) Nk'oi ra hemi mä ra thuhu m'ui ya chulo bätsi pa da nu to ä;
- b) Nk'oi ra t'ulo hemi mä hapu bi m'ui ne ra ndui ha njap'u konge ra mpote;
- c) Hem'i m'ä ha ra mengu pa di n'u majuani pa di thändi;
- d) Xi di n'ani ra ntsedi thogi, nk'oi ra hemi mä ra thuhu m'ui ka ra xeni ra hnini M'onda pa di thandi;
- e) Nk'oi ra hem'i te bi boni dige ra nguu nt'othe ha mä petsi ra hñeni, gihi p'oti y u jäi page ya n'ampu nte razä ne njuni ra nzaki, Nk'oi ra hem'i te bi boni dige ra nguu nt'othe ha mä petsi ra hñeni VIH/SIDA gihi p'oti y u j'ani page ya n'ampu nte razä ne njuni ra nzaki; pa ya t'ulo bätsi te ra nhio, teni ra nzaki ne xi tsagi rede, di gen'u;
- f) Nu pa ra nhio pa di hnu ya t'i, di üni n'a ra nk'oi ra hem'i, mä ha ra mengu ne te pefi ra me, ra ta ne ua ngatho yoho; ne ua ra nk'oi ra hem'i tsut'äbi pa di hmä ha di thegi di n'onthi di ge nfadi a ra me;
- g) Nu pa ra 'ye peui konge ra Ta, Ge xi di thogi ya hem'i ra ta ngu gä mpote di ge m'uhu konge ya t'ixu ne ua konge ya tsunt'u (ne di da ra hem'i ha xa thusi ne pa di nfädi ge ra me xa ndu di juki ka ra Ta nguu nzaya, ne ua di üni ra tsutbi, pa di hñani ya nxutsi ne ya tsunt'u u m'ui k ara xeni hnini M'onda, pa di hñani ra tsutbi ra thuhu DIF ne ua di hñambi n era ndä tsutbi);
- h) Nuna ge xi peui ra nhio ko ra ta, ge ra hem'i ha xa thutsige ra ta ge xi ja masü ra bätsi ka ra nguu di ge ra tseädi gä nta (ge xi di da ra hem'i hxihñä ge ra r'anxu hinte n'ëhe ra me ya chulo bätsi, ra hem'i ä üni ra heke nzaya k ata nguu nzaya ne ua nuä xa üni ra tsutbi pa di thändi ra nhio ha di m'ui ra hioyas nxutsi ne tsunt'u, ne ua ya dängä jäi mui ka ra Xeni hnini M'onda, hmä njapura D.I.F. ne xi xa hoki njapune ra tsutbi) ne
- j) Ma ra u di mä ra hmuntsi nzaya.

Nu ngotho u to nfotsi ge tsä da, da do ngotho ya hem'i ne dä m'ä ngotho habu m'ui mä ra hmända ne ge dar za da una ueda dige ra xeni hai M'onda ne dänga hnini: ya hem'i mä hangu di ma ra za pa di t'uni dige ya mfatsi pa da nte ya hnini ja xeni hai M'onda nguu ja di n'u ne ha di nt'othe ngu xa m'ä ra hem'i ä xa thoki.

7.1.4 Di da ngatho ya hem'í nuya

Ya nfatsi u da thuni ya xa thutsi ne ya mupu ka ra t'othe nfotsi zämu, pa di thuni nu u to ya xi xa do ngotho ya hem'í u t'odi ngu xa thutsi ka ra hanja di thuni:

- a) Pa n'á ra jäi hingi nxotho ra ndo'yo;
- b) Di tsudi n'á tso thogi tsutbi;
- c) Ra me, ua ra ta nua ngatho yoho ngu hingi nxotho ya ndo'yo, ne ua tsudi n'á ra ntsedi hnini ra VIH/SIDA;
- d) Di m'ui ka hnini Hñätho; ne
- e) Ne ma u di m'ä ra ndä nzaya.

7.1.5 Thux Hem'í

Ra mpote petsi ge da un hadi odi pa da bädi ya pa ne hamp'u, habu da mä ra nguu nzaya mpote xi hä ra tsü.

Ya nguu to nuu ya dä dangu hnini neu to da n'u pa da hmuntsi ya hem'í to bi adi ngu bi gohi ya hemi mä hanja da thoki, ne da mehni ja ra nguu nzaya pa di nte ya hnini pa di thuni.

Ra mpote petsi ge da un hadi odi pa da bädi ya pa ne hamp'u, habu da mä ra nzaya gatho to t'uni ra mfatsi.

Gatho ya jäi tsa da ñut'i ra nfaxte n'u ya hnini pa di nte ya m'ui ka ya hnini ge hense di m'etsi u te t'adi, hinte da njot'i ne hingi tso dä gut'í mu xtä yut'í nuna.

7.1.6 Ya hem'í pa di t'ot'í

- a) N'ase ra hem'í ha di thutsi ya thuhu; ne
- b) Ne ma u di m'ä ra ndä nzaya.

7.1.7 Thux hem'í ngatho ya jäi.

Ra ndä nguu nzaya di gena da nte ya hnini ya hemi gotho to t'uni ra mfatsi ngu mi mä ya hem'í, ngu bi gohi mä ra hmända negi ra za ne da una ueda dige ra xeni hai M'onda ne dänga hnini: ya hem'í mä hangu di ma ra za pa di t'uni dige ya mfatsi pa da nte ya hnini ja xeni hai M'onda; njapu ne ma ra ya hem'í pa di thoki, ne da un te mä digeu ya jäi njopune ya hem'í M'onda nguu nt'othe bi boni, ka ra hmända hem'í n'u ha di nfotsi ya jäi pa di nte ya m'ui ka ya hnini, ngu xa thutsi ka ra xeni 13 di ge ka rah eke VIII di g era hmända ke ka ya m'ede rato ngu xa thutsi ka ra hem'í nuna.

7.1.8 U taa te hoki ya to nfatsi.

- a) Di thuni ra nfotsi di ge ä xa hmä;
- b) Di nfatsi konge ya hmuntsi nzaya ka ya hnini;

- c) Hindi di bādi ya nt'ūdi ya jāi; ne
- d) Ge xi di thāndi ra za, ne hinda t'utso, di thāndi rangutho ge petsi hinda t'utsa.

7.1.8 Te da hoki ya jāi to nfatsi

- a) Di hä ra nfaxte t'ūni;
- b) Di nfaxtehu ya nzaya m'ui ka ya hnini pa di hoki ra m'efi dige nuna;
- c) Hinto to di bādi ya nt'ūni ha m'ui ya jāi; ne
- d) Di thāndi ra nhio, di rangutho ngu ma ra ya jāi ne xi tsa te di t'ūni ne hind tsutsa.

7.1.9 Te tsa di hoki ya mpote nfaxte

- a) Di da ngatho ya hem' i u di t'adi di ge ra mfatsi;
- b) Di da ngotho ya hem' i u t'adi ngu m'ä ra hem' i mfatsi;
- c) Dä m'ä da häse ra nfatsi ne n'itho di tüni ä;
- d) Ge xi di gukse ra t'ūni nfotsi ä to da t'ūni ra nfatsi ne xi di tunt' i ra 'ye ne peui r ata pa di nte ya t' i muxt' ä hñä ra nfatsi;
- e) Xi di zitsi dä othe ka nguu t'othe ra m'etho bātsi, di ge ra nfotsi m'ä m'ui ra nzatho nzaki, xi te xa nhio ne xi thede zāmu
- f) Di pa yoho mpa di ge ra j'eya pa di n' u ha m'ui ra nhio k ora nzaki;
- g) Ne di hoki ya m'efi ka ra hnini ge xi di m'otsi ya jāi numu xta m'ä ra m'efi; ne
- h) Ne ma ra u di m'ä ra ndä nzaya.

7.1.0 Numu hinda hoki u te m'a

- a) Hinda m'ä m'ethi pa di thuni ra nfotsi;
- b) Mu to dä uni un u t'ūni di ge ra nfatsi;
- c) Mu da m'otsi ya nzayo t'etsi ne ua xi di n'äki n'a tsixte nzaya ne ua xi di m'otsi ge xi thäki digenu; ne
- d) Ne ma ra u di m'ä ra ndä nzaya.

7.1.11 Da ntsui to t'uni ra mfatsi

7.1.11.1 To di Hñäki di ge ra nfatsi

- a) Mu to di uni u xa thuni di ge ra nfatsi;
- b) Ä m´o, dä pot´i ne ua to di uni ya m´otsi u xa t´üni di ge ra nfatsi;
- c) Numu ngu hinda base da hä ra nfatsi ne hinda m´a hanja hingi pase ne hindi m´ä ya pa xa thutsi ngu hñu n´ote ya pa, di ge ya pa ä di t´üni ra nfoxte.
- d) Dä m´o, dä pot´i ne ua to di uni ya m´otsi u xa t´üni di ge ra nfatsi;
- e) Dä poti, dä m´o ne ua dä hmihi di ge ra nfatsi ä xa t´uni;
- f) Numu hi ma juani ya hem´i di da pa di nyut´i ka ra nfatsi;
- g) Mu da m´otsi ya nzayo t´etsi ne ua xi di ñ´äki n´a pa genu ngu di m´otsidigen´u.
- h) Di ponise.
- i) Di du; ne
- j) Ne ma ra u di m´ä ra ndä nzaya.

Ge hense ra ndä nzaya tso da hoki nuna ra thäki.

7.1.12 Mu da hmipi konge ra mpote ya nfatsi

Nu to thuni ra nfatsi ge xi pädi ge xi za ne ge xi m´ui ra za pa di m´ä da hoki ra m´efi ka hnini mu xta m´ä.

7.2 Ndä ä to t´uni ra mfatsi

To ä to dä thuni ra nfoxte ge ge u to petsi 15 nj´eya.

Pa ge ra nfoxte nu ä m´ä ge xi thede, ge xi di thuni pageu ya nfoxte un ra j´eya ä di mupu ge hinda thogi n´anj´eya tho.

Pa gi ra nfatsi xi matbi ya t´i, ge numu ya hingi m´ui ya ta ne ua xi m´use ne xi nu ya thogi tsutbi, ge xi n´u numu ya xt´i boni di ge thogi ne ya xt´i thegi.

8. Nguu nzaya nfatsi

8.1 Nguu nu ha di japi

Ra Hmuntsi ndä nzaya gatho ra mfatsi nte neu jäi tu ote geu da nu ha di thoki ra mfatsi ne te mä nuyu ya hem´i.

8.2 Nguu nzaya m´ä da thoki

Ra nguü ndä nzaya ngatho m´ui ka ya hnini, nu ha di ha di japi ne ha di thoki ra nfatsi.

8.3 Ya nguu nzaya to nu ha di thoki ra nfatsi

Ra nguu dānga nzaya mfatsi m'ui ka ya hnini Nzuni, M'onda ne n'angun'au nororienta nu ya dānga hnini m'ui M'onda Oriente petsi ge u da nu ha di ha di japi ne ha di thoki ra nfatsi.

8.4 Mpote ndui ne un ha di m'apu ra mfatsi.**8.4.1 jäi to kuat'i**

Ya hmuntsi nzaya di m'ui ko:

- a) N'a ra ndä, geä ra mfaxte n'u ha di nte ya hnini;
- b) N'a ra nzaya nt'ot'i mpote di nu dim'ap'u ya thogi di ra SEDESEM;
- c) Ret'ä, ya jäi da gohi;
 - N'a ra mpote dige ra nzaya nu ra bojä;
 - N'a ra mpote dige ra nzaya nt'othe;
 - N'a ra mpote dige ra nzaya nu ra nxadi;
 - N'a ra nzoya mpote m'ui nu hangu di te ya m'ui ya mengu mupu ka Xeni Hnini M'onda;
 - Ya mpote nzoya mupu di nu dim'ap'u ya thogi di ra SEDESEM
 - Ra nzaya di ge u hñu ya mfaxte to ote ja ya dānga hnini ra SEDESEM; ne
 - Ra nzaya to nu gotho hanja ra m'ui ne da nu ra bojä pa da tsoni di ge ä ra SEDESEM; ne
 - Ra ndä nzayo tsütbi m'ui ka ya hnini hñätho di ge ka ra Xeni Hnini M'onda.
- d) N'a ra mpote mfaxte nu ha thoki raza, geä to un ha thoki raza mbo ra SEDESEM; ne
- e) N'a ra jäi dige ya jäi dige ya hnini ne to padi ra nxadi.

N'a ngu n'a u di hmñäki ya mpote.

Nu ya m'efi di mpefi di gehi'ä ge di di njut'i di ge u di mpefi.

Ya hmuntsi ge xi di petsi ra tsedi di ñ' etsi ne di t' etsi pa da nzayo ne, ne ra nzayo nt' at' i ge hingi tsada nzaya, ge hense tsa da ñ' etsi ra nzaya.

Pa di hoki ya m' efi ra mpote nzayo ge xi tsa di ñäki u xa m' ede di ge ra t' etsi, numu xi xa ñ' ehui, ra ndä ge tsada ñäki to ä da nzayo.

Ya nzaya di hmuntsi hñu nzänä pa di ñäki ya m' efi, ne di t' etsi ra nda nzaya num' u xi ja ra m' edi.

Ra ndä nzayo ge ndi m' ä hamu di nja ra m' ät' i pa di hmuntsi di ge xa m' ä ra ndä nzaya, ge di tsani hñupa di ge ra pa ä da hmnutsi ne numu xi di ja majuani ge xi di japi di hmnutsi 24 ora pa di nja ra hmnutsi.

Pa di jar hmuntsi ge xi di mhmäti konge ra ndä nzayo, m'efa da thogi dige ya jäi to ote, tso da xifi da ehe, to mpefi ka ya ngu nzaya, to padi dige ya nxadi, gatho ya hnini, ndä nzaya, nzaya nt' ó t' i ne ná ra mpote to un ra bojä ne ya mpote pa da hogi raza te hoki nuu marau.

Di dui ya hmuntsi pa di da xifi da ehe, ya xampate ne ma ra u to pädi di ge ya hnmuntsi di ge u di fädi ne jar medi pa di hogi raza, hnini, pa da hogi raza te hoki neu marau.

Da njutsi n'a ra hem' i di gatho, habu da hutsi te gatho bi gohi da thoki, ne da huxa ya ntuntye ya j ato ote ya jäi m' ä ya hmuntsi nzayo.

8.4.2 Te da hoki

Ge di hoki ra m' efi ra ndä nzayo.

- a) Di thoki ra thux thuhu pa ge to xi xa t' üni ra nfatsi, ne xi di n' u ha di njapi ha di thoki thuxthuhu ne, u di yut' i. daä uba njamfri ya hemi t' adi, ne da nu to da t'uni ra mfatsi, njap' u ne da un to da t'uni, nuu to hinda hoki raza te t'api, pege japa ra m'edi, ge da mä ya jäi to ote to do t'uni;
- b) Da nu tou da t' uni digeu mara ya jäi to ne ra mfatsi num' u da gäi n'a ne to da t'uni xa m' ä ya hmuntsi nzaya di genseu.
- c) Da thogi ya mpadi hem' i, pa da un ha di thoki raza, negi raza da teni ra mfatsi;
- d) Da nu ha da japi pa di teni ya mfatsi, numu ya bi boni ra hemí mä to da adi, pa di tsotse ra nfeni xa hmä;
- e) Di thäki n' a ra mpote ta hnini ua to padi dige ra nxadi;
- f) Di pot' i ne di guki ya hmändä pa gense u; ne
- g) Ne ma ya thutsi di gen' ä ra hmändä pa genseyu.

9. Ha di thoki**9.1 ha di toki ra mfatsi**

- a) Num'u ya bi boni ra hemi mä ra nguu nzaya m'ui ka ra Xeni Hnini M'onda, ne koge ra SEDESEM, mfaxte nte ya hnini konge ra nguu nzaya nu gatho habu tsegi hoki ne pehni ya hrmi to adi ne habu dä m'a da thoki, ne da njutsi n'a ra hemi di ma ra ndui ne ra gätsi, di thoki ra nhio ra m'efi.
- b) To un ya hnini habu tsegi da nte ya hnini da pehni ya hemi to u adi, pa di yut'i u to xi t'omtho ra m'edi pa di t'ün i ra nfoxte.
- c) Dati ya hemi mä to adi, ne da un ne da thogi ya hem'i n'angun'au, ne da mehni ja ra nguu nzaya dige nu nya nte ya hnini ge ya tseä;
- d) Ra nguu nzaya dige ra mfatsi nte ya hnini da dati dige ya jäi to ote pa da un tu da t'uni ra mfats'i;
- e) Numu ya da to da t'uni digeu to adi, ra nguu nzaya un pa da t'umi ya mfatsi da xifi tou mä ta da t'uni.
- f) Tou un habu tsegi ne ote da ndui dati ra njuti ne ya m'otse ntsi, habu da tsifi, ne da una ueda ja ra ndä nzaya di ge ra mfatsi nte ya hnini, pa da odi ra nzaya SEDESEM, to nu ra bojä t'uni n'angun'au ya n'amp'u ha di t'üni.
- g) Ra nguu nzaya da mehni ya hem'i pa ya m'otse ntsi, hinda thogi reta ma kut'a ya pa mefi digeä;
- h) Ra ndä nzaya un da nte ya hnini da kuati ya hem'i tou t'uni ra mfatsi, ya nguu nzaya ha di t'üni ra nfaxte; ne
- i) Ka ra nguu nzaya ge xi ra tseä nuanpa di hmuntsi ne di t'etsi ra hem'i thuxthuhu nfatsi.
- j) Ra ndä nguu nzaya to ra yseä nuna ge xi di nu pa ha di hoki ngatho ya hem'i pa di da

Pa da t'uni ra mfatsi hinda t'uni num'u te da thogi pageu to honi da tsoni da nzaya pageu to t'uni ra mfatsi pa di nte ya m'ui ya jäi ka ya hnini.

9.2 Mpadi to t'uni mfatsi

Numu to da thäki konge ra nfaxte nuna ngu xa tutsi ne mä ya hem'i, da mä to di mpodi da thogi di m'ui ra nfatsi nuna ra nguu nzaya di hioni to di yut'i ne da thuni mä n'a to bi adi, himbi thuni ne di hux ra thuhu di tom'i.

Ra nguu nzaya mä ted ä thoki da xifi ya jäi to ote ne da dati ra nfatsi dige ra pa da jut'i pa da thuni ra nfatsi.

10. Nuu ya nguu nzaya nfatsi

Ya ndä nzayo ko kuat'i konge ra nzayo nu ra nfatsi ra nguu nzaya mä ted ä thoki da xifi ya jäi to ote ne da dati ra nfatsi dige ra pa da jut'i pa da thuni ra nfatsi, da nu ko ngeu ne da yopi kongeu ma ra ya nfatsi pa di nte ya hnini ne m'efi ndä nzaya.

Ra SEDESEM ge xi tsä di n'u ha di japi ne ha di hoki ya m'e nguu nzaya tsä da hoki ya m'efi konge u ma nzaya m'ui ka ya dämgä hnini pa da nu, njapu ne ya to nu thoki ra za pa ya hnini.

Ra SEDESEM tsä da hoki ha da japi ja ra m'edi pa da za da hoki ra za ya nfatsi.

11. Ha di hoki pa dä nfatsi ya hnini

Pa di thoki ra nhio ra m'efi nuan ne pa di m'äpu ra nhio ge xi tso di uat'i ya nzayase ne konge ya hmuntsi nzaya, xa t'etsi ka ya hnini.

12. Di t'üdi

12.1 Ko te di t'üdi

Ra ha di udi ra nfatsi thuni ngu mä ra hmända, japu ne habu udi da mä ya mpote nzaya.

Nuyu ya hem'i da boni ka ra ta hem'i "Gaceta del Gobierno" ne ja ya web ra SEDESEM.

Ngu ja mä ra Xeni 18 ra hmända, gotho ya hem'i pa da nt'ot'i ne da udi di gena ra nfatsi di mä nuna ra hñändä:

"NUNA HMUNTSI HEMI, HINTO RA METI N'A RA MBOHO NZAYA. HINGI TSA TO DA HÑÄ NUNA NU RA NTE M'UI YA HNINI. NUMU TO DA HÑÄ GE DI NZEKI NUNA PA DA M'Ä FADI NE DA THÄMBI RA BOJÄ KO YA NZAYA NGU NUÄ MANGA KA RA HMÄNDÄ".

12.2 Hmät'i

Ra hem'i hmät'i mä to ne adi ra nfatsi ko ra ndä nzaya hai Xeni M'onda, konge ra SEDESEM, nu ha di njäpi pa di thoki ya m'efi ngu xa m'ä ra hmutsi.

13. Negi ra za

Ra nguu nzaya gotho ya nfatsi hnini petsi da thuni ra nfatsijäi, njapune ya hem'i M'onda t'othe bi thoki pa ge u. ngu nuä manga ra xeni 92, heke XIV di ge ka ra nhiaki p) ne ha ra xeni hmända ha ra zo, ha ra xeni hnini Monda ne ya ta hnini, ge gi di handi hanja ga thoki ra m'efi ne ha di nu ra nhio pa ya t'üdi ya jäi, ngu xa thutsi ka ra m'efi pa ngatho ya jäi ka ya hai M'onda pa di m'ui ra nhio ya nzaki ngu xa hmä.

14. Di thändäpu

Ra ndä nguu nzaya di genä ra nfatsi nte ya hnini da teni konge u thoki pa ge u ya jäi to ote ne da una ra uenda numu ya bi hmuntsi.

15. Thogi

15.1 Te di thogi nthi

Tsa da hoki n'a ra hem'i pa da nu te di boni, kongeä CIEPS, pa da hogi ra za ra nfatsi.

15.2 DI nfädi u xa thogi

Ra nguu un gotho ya nte ya hnini, da dati n'a ra uenda ta habu bi tsoni te uti da nte ya hnini ne ya jäi j'eya mu ra CIEPS, di ge made ra j'eya k ara yoho pa di gätsi, ngu xa thutsi k ara hmända xa ngohi njapu.

16. Nu ra za, handi ne fädi

Nu ra za, handi ne fädi di ge na ra nfatsi da nu to handi hangu tsoni ra bojä di ge ra Xeni hai M'onda, ne ko ra faxte nu ra za ra nda nzaya Xeni hai M'onda, ne u to nu mbo ra nguu nzaya SEDESEM, pa di n'u ha di japi ne ha di hoki ya nte ya hnini, da nu ha di japi pa da thuni ya nfatsi.

17. Ngoxte ne ntsutbi

Nuu to hingi johia, ngaxte tsutbi pa da dati ya nfatsi da nthudi kongey to ha ya nfatsi ne gotho ya hnini kongehia;

a) Ko ra hem'i nt'ot'i:

Ka ya nguu nzaya ngatho ya tsutbi n'u ya m'efi pa xi nte ya m'ui ya hnini, m'ui ka ra Av. Baja Velocidad Paseo Tollocan m'ede 1003, Col. Zona Industrial nzuhmi C.P 50071, Nzuhmi M'onda.

b) Nt'oxgu:

Ja ra nda nguu nzaya ya nfaxte pa da hña ya hnini 01 (722) 226 01 82 ne ka ra m'ui ote ra t'oxgu di ge ra nzaya Xeni hai M'onda. (CATGEM) lada hinte jot'i 01 800 6 96 96 96 ne nthi ra nda hai M'onda ra 070 ua Nzuni ne ya ta danga hnini.

c) Nu internet:

Mpen'ä hña tsibi dgprogramasociales@edomex.gob.mx ne ka ra xi www.secogem.gob.mx/SAM.

d) Rase jäi:

To nu da thoki ra za ko dige ra SEDESEM, m'ui Av. Baja Velocidad. Paseo Tollocan número 1003 KM 52.5 Col. Zona industrial Nzuni Xeni hai M'onda C.P 50070 nt'oxgu 01 (722) 2 26 01 94; ne ja ya nguu tsutbi, mui nu nte ya hnini ne ote ya jäi ne ja ra nguu nzaya, nu ya gätsi di ge ra nguu nzaya da za ja ra Xeni hai M'onda.

YA THOGI

N'A. Di njuki nuna ngu xa hmä ka ra "Gaceta del Gobierno"

YOHO. Nu ya mpodi xa thoki ka ra m'efi nuan, ge di yut'i ra pa ä bi njuki ne xi xa nfädi ka ra "Gaceta del Gobierno" ne xi di mutpu ta ha di hmä pa di mpodi ma n'agi ya m'efi.

HÑU. Nuna ya mpodi nuna ra hem'i nfatsi ge di njuki pa xi nfädi ra nhio.

GOHO. Page u di thuni ra mfats'i ya jäi ge da thuni ngu xa m'ä hmä ka ya hem'i nzaya u te di thuni.

KUT'Ä Gatho u hi xa n'u di gen'ä ra hem'i nfatsi ne xi di nu ra nzaya hmuntsi.

Ja ra Hnini Nzuni Lerdo, ra Hñäxu ra Xeni Hnini Monda, ra pa 19 ra pa n'a zänä ra j'eya 2017.

ARTURO OSORNIO SÁNCHEZ
NZAYA MFA~~X~~TE PA DA NTE YA HNINI
DIGE RA NDÄ NZAYA XENI M'ONDA